…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 277 (11876)

1968 оной ноябриин 26, вторник

Сэн 2 мүнгэн

…-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…и совхозой ахалагша хо… …ып Дылгирович Бадмаев …шон гэжэ республика до… …ээжэ болонхой. Тэрэнэй …ишодой бригада байгша … ахэ хонин бүриһөө 113 …ажа, хурьгадайнгаа толгой …эгнүүр эхэһээнь таһалха …а зэргээр 31 килограммда … хонин бүриһөө 4,25 ки… …оһо абаһан байгаа. Тиигэ… …р «Правда Бурятии», «Бу…» газетэнүүдэй, «Байгал» … соносхоһон конкурсдо ила… …хи шанда хүртэһэн байна. …игаа дүнгөөр Ц. Д. Бад… … хонишон гэжэ мэдээжэ … коммунист Бадмаев сов… … эрхим агитаторнуудай нэ… …годог юм. Эрдэмээр тиим… …эшэ бол, шадаха, ойлгохо …үбэлгэн бэрхэ, сугтаа ху… …эдтөө Коммунис партиин. …равительствын шиидхэбэри… … тайлбарилан ойлгуулдаг. …эрэ болон манай түрэл …ублика, аймаг дотороо бо… …ан һонинууд тухай хөөрэ… … заншалтай. Агитатор Цы… …ровичэй онсо шэнжэнь гэ… …л угэ хэлээрээ уряалаад … …эшэ, харин бодото ажал … бусадта жэшээ харуулжа, …алтада хани нүхэдөө эл… …балаг

… байха ёһотой ха юм агита… … Хүн зонтой сугтаа ажал… …ураа, тэдэнээ эмхидхэ… … юумэ үүсхэжэ, журамай, …есэтэй ажалай үльгэр жэ… …жа ябадаг. Гадна хэрэг… …нь туһалха, өөрынгөө ажа… …үй дүршэл абалсаха.

АГИТАТОР

Тус совхоздо партийна даабаридаа оролдосотойгоор хандадаг агитаторнууд олон юм. Совхозой партком, отделенинүүдэй партийна организацинууд тэдэнэй хүдэлмэри анхаржа, захяа заабари үгэжэ, ажалыень хинан шалгажа байдаг. Малшад, механизаторнуудай дунда ойлгуулалмжын, ниитэ-политическэ хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар Яруунын совхоз мяха, һү үйлэдбэрилхэ түсэб даабаряа энэ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана. һаяхан энэ совхозой мал шахан таргалуулха гүүртын үхэршэд һайн үүсхэл гаргаба. Тэдэнэр үбэлжэлгын үедэ шахан тарғалуулагдажа байһан үхэрнүүдэй шэгнүүрые сүүдхэ бүриин 1000 граммаар нэмээхэ гэһэн социалис уялга абаад, энэ үүсхэлыень дэмжэхые республикын малшадта хандаһан байна.

Теэд хаа хаанагүй агитаторнууд һайнаар хүдэлнэ, тэдэнэй хүдэлмэри партийна организацинуудай хиналта, анхарал доро байна гэхын аргагүй.

Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо мүн лэ томохон ажахы. Колхозой парткомой секретариин орлогшо нүхэр В. В. Михалевой мэдэрһэнэй ёһоор, гүүртэ, отаранuудта агитаторнууд байха зэргэтэй, теэд хэн хаана юу хэхэб гэжэ мэдэхын аргагүй. Политинформаторнуудые нэрлээд, агитаторнуудые нэрлэхэ гэхэдээ хэниинешье мэдэнэгүй. Агитколлективэй хүдэлмэриин түсэбшье табидадаггүй, тэрэнэй ажал тухай асуудал һая наашадаашье зүбшэн хэлсэгдээгүй.

Имэрхүү ушар байдал Яруунын совхозтой хүршэ Нисэнгын совхоздо үзэгдэнэ. Тээсгэн болоһон тоосоото һунгуулиин суглаан дээрэ совхозой парткомой хэһэн элидхэлһээ һайн агитаторай нэрэ, агитколлективэй ажал хэрэг мэдэжэ абахань бэрхэтэй байһан.

Яруунын аймагһаа гурбан жэшээ дурдабабди. Теэд имэ хоорондоо тад ондоо байдал гансал Яруунада үзэгдэнэ бэшэ. Хүдэлдэггүй агитколлективүүдые, ажалладаггүй агитаторнуудые Зэдын, Загарайн ба бусад зарим районуудаар оложо болоно.

Агитатор, политинформатор — эдэнэй шиидхэхэ зорилгые, хүдэлмэридөө хэрэглэхэ онол аргые зарим газарта хүсэд илгаруулдаггүй, ойлгосгүй дээрэһээ агитколлективүүдэй хүдэлмэри һуларһан байна. Зарим ушарта агитаторнуудтаа политинформаторнууд гэжэ нэрэ зүүлгээд лэ орхижорхиһон баримтанууд дайралдана.

Гадна эрдэм ехэтэй политинформаторнуудай томилогдоходо, агитаторнуудай хэхэ юумэн үгы гэжэ зарим партийна хүтэлбэрилэгшэд буруу тоолоһон зандаа. Алишье ушарта энэмнай буруу гээшэ.

Агуехэ Ленинэй һургаалые үргэн олониитэдэ тайлбарилан ойлгуулха, Владимир Ильичэй захяануудай манай орон дотор бэелүүлэгдэжэ, тэрэнэй партиин хүтэлбэри доро совет арадай түйлажа байһан гайхамшагта амжалтануудые хүсэдөөр харуулжа, ажалшадта тобшо һонороор хөөрэжэ, хэлэжэ үгэхэ гээшэ соёл сурталай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо агитаторнууд болон политинформаторнуудай нангин уялга болоно.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын хүдөөгэй ажалшад КПСС-эй Центральна Комитедэй октябрьда болоһон Пленумэй тогтоолтой ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна. Энэ шухала хүдэлмэридэ агитаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оронхой.

Үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулхадаа, агитколлектив — политинформаторнуудай бүлэгые, политинформаторнууд — агитаторнуудые һэлгэжэ шадахагүй гэжэ мэдэхэ шухала. Харин эдэнэр бэе бэедээ туһалалсан хүдэлхэ зэргэтэй бшуу.

Тиимэһээ агитколлективүүдые бэхижүүлхэ, агитаторнуудаар ажалдаа бэрхэ, хүн зондоо хүндэтэй, ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулжа шадаха нүхэдые шэлэн оложо табиха хэрэгтэй. Колхоз, совхозуудай партийна комитедүүд, бригада болон отделенинүүдэй партийна организацинууд агитколлективүүдэй, агитаторнуудай ажал хүдэлмэри өөһэдынгөө анхарал, хиналта доро абажа, зүбөөр хүтэлбэрилжэ, ажахын үмэнэ байһан зорилго шиидхэлгэдэ элсүүлхэ болоно бшуу.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ асари ехэ зорилгонууд КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумээр табигданхай. «**Ороной хүдөө ажахын үйлэдбэриин мүнөөнэй хэмжээе шадаал һаа богони болзор соо оло дахин үлүүлэн гарахын тула хүдөө ажахын хүгжэлтые түргэдхэхэ гээшэ ниитэ партийна, ниитэ гүрэнэй шухалын шухала зорилго мүн гэжэ ЦК-гай Пленум тоолоно. Ургасыень эрид дээшэлүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ ороһо тариянай болон хүдөө ажахын бусад ургамалнуудай ургасые горитой ехээр абажа байха, мал ажалые бухы хэмжээгээр хүгжөөхэ хэрэг урдынхи мэтэ гол анхаралда байха ёһотой** — гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол соо заагдана.

Пленумэй тогтоол соо партийна, комсомольско, профсоюзна организацинуудай зорилго тодорхойлогдонхой. Нэн түрүүндэ эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри саашадань һайжаруулга ехэ удха шанартай болоно. Социалис мүрысөөнэй онол арга ба түхэл маягые али болохоор нарижуулан һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, алмалтын бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхын, гүрэнэй ба колхозно-кооперативна зөөри арьбалхын түлөө социалис ажалай журам дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхэ шухала гэжэ тус тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Эдэ зорилгонууд хүдөөгэй агитаторнуудай ажалай дайшалхы программа болоно.

ТАСС-ай МЭДҮҮЛГЭ

…тлантическа союзай соведэй сесси Брюссельдэ …оо. НАТО-до хабаададаг хэдэн правительстванууд, …шалгын органууд социалис оронуудта харша ехэ …ессиин болохын урда тээ ехээр хэһэн байна.

… һаранuудта Европодохи оршон байдал НАТО-…үйгөөр хубилаа гэһэн шалтаг баряад, Хойтоатлан…лэглэлэй сэрэгэй ябуулгые эдэбхитэй болголгодо …лаар, хамагай түрүүндэ Баруун Европын оро… … кампани политическэ эдэбхи дээшэлүүлхэ ёһо… … Онсо оршон байдал тохёолдоо гэһэн хэбэртэй …улхын тулада соведэй сесси урда тээнь соносхог… …һөө һара урид үнгэргэгдэһэн байна.

…р хэлэхэдэ, боложо байһан ушарнуудта Хойтоат… … бүлэглэлэй гэшүүн байһан зарим гүрэнүүдэй зүб …эхын аргагүй оршон байдал Брюссельскэ сесси …ание тойруулан б…йгуулхын тулада, ФРГ-гэй, Ан… США-гай удаа сэрэгэй бэлэдхэлнүүдые эдэ гүрэ… …ингадхахаар бэлэн бэшэ байһыень «Атлантическа …эдалгые» эбдээ гэжэ тэдэнние өөһэдынгөө зүгһөө …улада НАТО-гой эзэрхэг түримхэй этэгээдүүд бү… …эһэн байха юм.

… байдалые шахардуу шанга зандань үлөөлгэтэй … һанаашалгануудые холбогшод, «хүйтэн дайнай» …р бодомжологшод, Европодо ниитэ дээрэнь гүрэ… …орондохи амгалан ёһоной харилсаа холбоо бай… …ые буруушаагшад Брюссельдэ удмарлаа гэжэ … соведэй сессиин ябаса тухай мэдээсэлнүүд, тэрэнэй … һүүлээр соносхогдоһон дүнгэй коммюнике гар…гэнэ.

…гой шатаар сэрэгэй нэмэлтэ хэмжээнүүдые бэе… хабаатай гүрэнүүдэй сэрэгэй бюджэдүүдые ехэ …рилготой шиидхэбэринүүдые Брюссельскэ сесси …аһан байна. Брюссельдэ хараалагдаһан сэрэгэй … бэелүүлхэ шэнэ мүнгэ зөөри олохын тулада на… …ын хэды шэнээн ехээр дээшэлүүлэгдэхэ байһан …ог түлэгшэдтэ үшөөл бүрин хүсэдөөр хэлэгдээгүй … юумэн дээрэһээ эли боложо үгэнэ.

…збсэг хуряаха, уласхоорондын арсалдаата асуудал… амгалан аргаар гурим…уулха, гүрэнүүдэй хоо… амгалан ёһоной холбоо барисаа хүгжөөхэ зорилготой …эбэринүүдые хайшан гээд тааралдуулхаб? Имэ … НАТО-гой сесси эмхидхэгшэдэй һанаае оройлоо… …огоогүй гээшэ ха. Уласхоорондын оршон байдалай …үгжэхэ хараа шэнжые арадуудһаа далдалха, буу …алтайгаар түхеэрэлгые заатагүй үргэлжэлүүлхэ хэ… …эрэлдөөн, арсалдаан тулалдаан зайсуулагдашагүй …ал арад зондо түрүүлхэ зорилготойл хэмжээнүүдые …идхэгшэд зүбшэн хэлсэһэн байна бшуу.

…атлантическа договорто хабаадагша бүхэн 1969 он…һоо гараха юридическэ эрхэтэй болохо байна. Тии… …ветскэ аюул» тухай үни заяанай хэрэглэгдэдэг үгэ… …лаа барин, НАТО-гой гэшүүн аад, өөрынгөө Евро… … уласхоорондын политикые бэелүүлхэдээ улам ехээр …шай болохо гэһэн эрмэлзэлгэ гаргадаг хэдэ хэдэн …ые абяа анигүй болгохын тулада бүхы юумэ хэхые 1969 оной гарахын урдаханууp НАТО-гой сесси һэдэнэ гээшэ.

Уласхоорондын мүнөөнэй орёо асуудалнуудта нэмэлтэ болгон шэнэ, магад бүри хурсашье асуудалнуудые гаргахаар НАТО-гой хүтэлбэрилэгшэд бэлэн байна. Энэ зорилгоор тэдэнэр хадаа уласхоорондын ёһо гуримда, ООН-ой уставта, Германи тушаа дүрбэн талын союзническа хэлсээнүүдтэ шэнэ тайлбари үгэхые, НАТО-гой «эрмэлзэлгэнүүдые» дүүргэлгэдэ, энээн тушаа өөһэдынь һанамжануудые мэдэнгүйгөөршье, шэнэ гүрэнүүдые хабаадуулхые, өөһэдынгөө һанаашаар, эзэрхэг түримхэй политикынгаа хэрэглэмжэнүүдтэ таларуугаар уласуудай ниитын үһануудые хэрэглэхэ гурим тодорхойлхые һэдэнэ.

Хойтоатлантическа бүлэглэл һула гүрэнүүдые хүсэтэй, империалис гүрэнүүдэй мэлэлдэ оруулха зэбсэг, энэ союзай бии байлгын удхань — демократическа, эрхэ сүлөөдэ дуратай ба антиколониальна хүдэлөөнүүдтэй тэмсэхэ зэбсэг болоно гэжэ тус бүлэглэлэй анха байгуулагдажа байха үедэ Советскэ правительство тэмдэглээ һэн. Энэ сэгнэлтын зүб байһые тэрэ гэһэнһээ хойшо үнгэрһэн хори шахуу жэл хүсэдөөр гэршэлжэ үгэнэ.

Хойтоатлантическа бүлэглэл Европодо, Ази ба Африкада олон бэрхэшээл тохёолдуулаа. Арадай аша туһада, бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэдэгэй ёһоор, экономическа ба социальна шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулагдахын орондо, харин дайнай бэлэдхэлдэ хэдэн зуун миллиард долларой, стерлингнүүдэй фунтын, Баруун Германиин маркын гаргашалагдаһанай түлөө харюусалгые энэ бүлэглэл дааха болоно.

Брюссельскэ сессиин дүнгүүд, Хойтоатлантическа договорто хабаададаггүй гүрэнүүдтэ НАТО өөрынгөө нүлөө үзүүлжэ шадаха гэжэ сессидэ хабаадагшадай хэһэн мэдүүлгэ халаа энэ сэрэгэй бүлэглэл гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй, империалис нэгэдэл болоно гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ дахяад харуулба. Бусадай аша туһа тухай һанаагаа зобонобди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэһэн эдэнэр үнэндөө ямаршье шэнэ юумэ олоогүйл даа. Тэдэнэр хадаа арадуудай эрхэ сүлөө ба бэсэ даанхай байдалда халдан орогшодой — колониальна дайн байлдаануудые эмхидхэгшэдһээ эхилээд, гитлеровскэ эзэрхэг түримхэйшүүл хүрэтэрөө — нэгэтэ бэшэ хэрэглэһэн хуушанай хуурмаг мэхэтэ арганuудые хэрэглэнэ. Өөһэдынь харгалзагша болохые баадхаһан НАТО-гой эрилтэнүүдые өөһэдынгөө ороной аюулгүй байдалай аша туһые, бүрин эрхэ хангалгые шухалада тоолодог правительствануудай сэхэ рүүнь буруушаадаг байһаниинь ойлгосотой.

Дундада далайн районие сессидэ хабаадагшад ехээр һонирхоо. Европын, бусад түбинүүдэй элдэб хубинуудта, Дундада далай дээрэ, Дүтын Зүүн зүгтэ өөһэдынгөө һанаашаар эзэрхэхэ арга боломжотой болоо гээшэ һаань, тэрэнь Хойтоатлантическа бүлэглэлэйхидэй һанаанда таараха байна бшуу. Тэдэнэр Дундада далайһаа США-гай хэдэн олон мянган километр холо байдаг, тэрээндэ сэхэ хамаатай бэшэ байгаашье һаань, американ 6-дахи флодой энэ районда байлгые яһала таарамжатай гэжэ тоолодог байна бшуу. Зүгөөр Дундада далай соо совет флодой байлга таарамжагүй гэжэ тэдэндэ һанагдадаг байха юм. Советскэ флодой эндэ байлга тэдэнэй эзэрхэг түримхэй нэбтэрэлгэнүүдые һаатуулха байна бшуу.

Хара далайда, тиимэ болохолоороо, Дундада далайда хамаатай Советскэ Союз энэ районда байха өөрынгөө арсашагүй эрхые бэелүүлнэ гээшэ. Ямар нэгэн арадта гү, али гүрэндэ аюул тохёолдуулхын тулада совет сэрэгэй корабльнууд Дундада далай дээрэ байдаг бэшэ юм. Дундада далайн райондо тогтууритай ба амгалан байха хэрэгтэ туһалха гээшэ тэдэнэй зорилго болоно.

Хойтоатлантическа бүлэглэлэй зарим этэгээдүүдэй хэршье эдэбхитэй боложо, хоро шараа бусалжашье байгаа һаань, арадууд хадаа Европодохи харилсаа холбоо тогтоохо, энэ түбидэхи байдалые шахардуу бэшэ болгохо, бүхы Европодохи аюулгүй байдал бэхижүүлхэ талаар эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй хэһэн угаа ехэ хүдэлмэриин дүнгүүдые хэрэгсэнгүй хаяха эрмэлзэлгэнүүдтэйнь хэзээдэшье эбсэхэгүй. Буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгээршье, сэрэгэй бэлэдхэлнүүдые ехээр хэлгээршье Европын, уласхоорондын аюулгүй байдал хангагдажа шадахагүйл. НАТО-гой Брюссельскэ сессиин шиидхэбэринүүд, НАТО-гой эзэрхэг түримхэй удхын ямараашье далдалагдадаг байгаа һаа, Европын арадуудай бодото аша туһатай, бата бэхи эб найрамдал хангалгатай ямаршье холбоогүй.

Сэрэгэй бэлэдхэл үргэдхэхэ программада эсэргүүгээр уласхоорондын мүнөөнэй асуудалнуудые хэлсээгээр, амгалан ёһоор шиидхэхэ программые, буу зэбсэг хуряаха талаар тодорхой хэмжээнүүдэй программые, ондо ондоо социальна байгуулалтаһаань дулдыдангүйгөөр бүхы гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа хүгжөөхэ дурадхалнуудые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд табидаг байна.

Уласхоорондын хэрэгүүдээр Советскэ Союзай баримталдаг хараа шугам эли годо, шууд сэхэ юм. Энэ хараа шугам КПСС-эй XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр, СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолнуудаар, бусад социалис гүрэнүүдтэй хамта Советскэ Союзай баталан абаһан документнүүдээр тодорхойлогдонхой. Энэ хадаа социалис хани нэгэдэлэй оронуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ политика, шахардуу шанга байдал һуларуулха, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхэ хүршэ һайн харилсаа мүн лэ энээниие хүсэдэг бүхы гүрэнүүдтэй хүгжөөхэ политика болоно. Энэ хадаа эзэрхэг түримхэй ябуулгада сохилто үгэхэ, арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлдэ туһалха политика болоно.

Өөһэдыньшье арадуудай ерээдүй эб найрамдал бэхижүүлгэтэй, сэрэгэй тулалдаануудые зайсуулгатай таһаршагүй холбоотой байһанда боломжотойгоор хандалга Хойтоатлантическа бүлэглэлдэ ородог гүрэнүүдтэ эсэсэй эсэстэ бүлихэ гэжэ найдажа байһанаа Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы тушаалтад элирхэйлнэ.

НАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадагшадай хэһэн ямаршье ябуулганууд социалис хани нэгэдэлэй гүрэнүүдэй аюулгүй байдал хангаха бодото хэмжээ ябуулгануудые Варшавска договорто бусад хабаадагшадтай хамта Советскэ Союзай бэелүүлхэдэнь хараада абтаха байха гэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдөө.

Буряадай литература

ба искусствын долоон хоног

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГАНУУД

Республикымнай культурна ажабайдалда Буряадай литература ба искусствын долоон хоног заншалта болонхой. Энэ политическэ удха шанартай хэрэг В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагданхай. Тиимэһээ Совет засагай туршада мүндэлэн дэбжэһэн ба Коммунис партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро һалбаран хүгжэһэн түрэл буряад искусстватайгаа бүри дүтэ танилсаха аргатай болоһон хүдөө нютагуудаймнай ажалшад айхабтар халуунаар, баяр, баясхалантайгаар уран зохёолшодоо, зураашадаа, композиторнуудаа, артистнуудаа угтадаг.

Эгээл иимэ ээлжээтэ уулзалга ноябриин 23-да Сэлэнгын аймагта эхилээ. Уран зохёолшод Д. Жалсараев, И. Калашников, Д. Улзытуев, Н. Галсанов болон бусадай, композиторнууд Б. Ямпилов, Ж. Батуев, С. Манжигеев, А. Андреев гэгшэдэй, уран зураашад К. Дульбеев, В. Гончар, Г. Кунцов, артистнууд Лх. Линховоин, Ю. Баранов, Кл. Иванова, Г. Лосев, М. Степанова, Г. Бутуханов, Кл. Шулунова, В. Гергенова, А. Данзанов болон бусадай хэдэн хүнгэн машинануудаар, автобусуудаар Сэлэнгын аймаг тээшэ зорихоло, тэндэхи ажалшад гоё хубсаһаяа үмдэжэ, одон медальнуудаа зүүнхэй, аймагайнгаа хилэ дээрэ ерээд байба. Хоёр тээһээ уулзалган болоходонь, Сэлэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Лх. Н. Цоктоев, культурын таһагые даагша нүхэр Н. Ю. Мадуев болон бусад түрүү шахтёрнууд, хонишод, комсомолшууд хүндэтэ айлшадаа сагаан эдеэнэйнгээ дээжээр угтажа абаа.

СССР-эй арадай артист, профессор Лх. Л. Линховоин, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной харюусалгата секретарь И. К. Калашников, Буряадай культурын министрэй орлогшо Г. Н. Миронова гэгшэд литература, искусствын долоон хоногто хабаадахаяа ерэһэн нүхэдэйнгөө зүгһөө сэлэнгынхидэй энэ һайхан хани халуун талархалда үнэн зүрхэнэй баяр хүргөөд, Буряадаймнай искусствын түлөөлэгшэд аймагай ажалшадай энэ ехэ угтамжада хүсэ шадалаа гамнангүй харюусахабди гэжэ найдуулба.

Нээрээшье, үдэшэлэниинь Гусиноозерск хотын соёлой ордондо Буряадай литература ба искусствын долоон хоногой Сэлэнгын аймагта нээгдэһэн баяр ёһололой эхилхэдэ сэдьхэл зүрхэнэй хөөрэлдөөн, һаналаа андалдаан бүри эртэ захалаад байгаа һэн.

Соёлой ордоной фойе соо нээгдэһэн Буряадай уран зураашадай нүүдэл выставкын дэргэдэ зураашад К. Дульбеев, В. Гончар, Г. Кунцов гурбан нүхэдэйнгөө, мүн өөһэдынгөөшье хүдэлмэри тухай суглараашадта хөөрэжэ үгэнэ. Харагшад илангаяа Г. Москалёвой «Нүүрһэшэнэй ажал иимэ», Р. Мэрдыгеевэй «Баян тала», А. Окладниковай «В. И. Ленинэй портрет», К. Сергеевэй «Хонишон Лубсанова» гэһэн зурагуудай дэргэдэ олоороо сугларна. Энэ хадаа мүнөө үеын хүн зоной ажабайдал, ажал хэрэг харуулһан зурагуудые тэдэнэй ехэл хүлеэдэг байһые гэршэлнэ бшуу. Мүн лэ иимэ уулзалга, хөөрэлдөөнүүд, «һалбаран хүгжыш, түрэл Буряаднай» гэһэн номой выставкын дэргэдэ болоно. Эндэ номой нүүдэл наймаан дэлгээтэй. Тэдэнэй дэргэдэ уран зохёолшод, поэдүүд асуудалнуудта харюусана, автографтай номуудаа уншагшадтаа бэлэглэнэ. Аймагай газетын редактор Г. Н. Сабжаев аймагаймнай зон илангаяа буряад зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдые хүлеэдэг, мүн багша М. Г. Эрдынеева — түрэл хэлэн дээрээ уншаха номуудые ехэтэ хүлеэдэг гээшэбди, һурагшад уран зохёолшодтой уулзахые хүсэдэг гэжэ мэдүүлээ.

Эдэ бүгэдэ уулзалга, хөөрэлдөөнүүд литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй уншагшад, харагшадтаая дүтэ холбоотой болохын түлөө эрмэлзэдэг байһые гэршэлнэ бшуу.

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Вандан Бадмаевич Базаров Буряадай литература ба искусствын долоон хоногой һэйндэрэй аймагтань эхилһые нээхэдээ: «Сэхынь хэлэхэдэ, бидэ уран зохеолшодоо, зураашадаа, композиторнуудаа, артистнуудаа ехэл хүлеэдэг гээшэбди, ажалша, малша хүн зоноймнай мүнөөдэрэй баатар габьяа харуулһан эрхим бүтээлнүүдые хараха, уншаха дуратайбди. Нээрээшье, хараад үзыт! Нүүрһэшэднай Эхэ орондоо жэл бүри 1 миллион 200 мянган тонно шулуу нүүрһэ, 400 мянган кубометр модо, 30 мянган центнер мяха, 90 мянган центнер һү, 400 мянган центнер таряа үгэнэ. Тиихэдэ манай Галуута-Нуурта 1,2 миллион киловатт-час электроэнерги үгэжэ шадаха ГРЭС, 19 мянган хүдэлмэришэдтэй резинын, мүн станогуудые бүтээдэг заводууд баригдаха. Эндэмнай Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучинов, Ленинэй орденой кавалер Н. В. Балалаешников, Социалис Ажалай Герой Н. Жалсанова болон һаалишад Будажанова, Гомбоев, Данзанова мэтэ эрхим ажалаараа Буряад ороноо суурхуулһан нүхэд олон. Эдэ хүнүүдэй баатаршалга, хуби заяан, шэнэ дуун тухай бэшэхые, зурахые, дуулахыетнай хүлеэнэбди», — гэжэ хэлээ. Эдэ үгэнүүд Гусиноозерскын соёлой ордон соо һуугша хүн зоной эрмэлзэлые ехэ һайнаар харуулаа гэжэ һанахаар байба.

Хүшэгын нээлдэжэ, нааданай эхилхэдэ, композиторнууд Б. Ямпилов, Ж. Батуев, С. Манжигеев, А. Андреев гэгшэд өөһэдөө сценэ дээрэ гаража, шэнэ зохёолнуудтаая танилсуулһан байна. Тэдэнэй дуу, хатарнуудые СССР-эй арадай артист Лх. Линховоин, БурАССР-эй габьяата артистнууд Б. Иванова, Н. Манжеева, К. Шулунова, хатаршад А. Мягков, Ю. Баранов болон бусад гүйсэдхэжэ, үни удаан альга ташалгаар оло дахин уригдаһан байна. Баһал имэ хүндэ «Байгал» ансамблиин артистнуудта хүртөө.

• • •

Мүнөө Сэлэнгын аймагта эхилһэн Буряадай литература ба искусствын долоон хоногто Ленинэй орденто оперо ба балетэй, ород ба буряад драмын, кукольна театрнууд, «Байгал» ансамбль хабаадана. Ноябриин 23-да Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрайхид Ноёхоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадта «Этигэл» гэжэ шэнэ зүжэгөө харуулаа. Тэндэ сугларһан хүн зондо Буряадай искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Ц. А. Балбаров «Буряадай культурын 50 жэлэй алхамууд» гэһэн лекци уншажа үгөө. Мүн лэ энэ үдэр уран зохёолшод Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо уулзалга үнгэргөө.

Ноябриин 24-дэ Галуута-Нуур хотын үхибүүд, мүн ехэшүүлшье Буряадай кукольна театрай наадые хараад, композиторнуудтай уулзаба, «Байгал» ансамбль Новоселенгинскдэ наада табяа, «Этигэл» гэжэ буряад драмын театрай зүжэг «Эрдэм» колхозойхид хараа, харин уран зохёолшод Галуута-Нуур станциин түмэр замай хүдэлмэришэдтэ айлшалаа.

Имэ хани халуун уулзалганууд, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдөөн, һаналаа андалдаан баяр баясхалангай оршон байдалда, политическэ үндэр хэмжээндэ Сэлэнгын аймагта үнгэржэ байна.

Д. ЭРДЫНЕЕВ, манай тусхай корр

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай литература болон искусствын долоон хоногой Сэлэнгын аймагай түб Гусиноозерск хотодо нээгдэхэ үе.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

Малай үбэлжэлгэ — мүнөөдэрэй шухала хүдэлмэри

МАЛШАД ТУҺАЛАМЖА ХҮЛЕЭНЭ

… жэл Ленинэй на… … колхозой Баянай отделе… …алнуудые эхэдэнь заяда… …үүлхэ тусхай гүүртэ эм… … һэн. Эндэ 121 үнеэн, …ынхеэ тугаллаһан шэхэ … харууһалагдана. Гадна …рбан бүлэг буруу, хашара… … байлгагдадаг юм. Гүүр… …гшаар Д. Д. Пашинский …онхой.

… зундаа, намартаа … мал адуулагшад оролдо… …р ажаллажа, муу бэшэ …ые түйлаа. Үбгэ һамган …ргей, Анна Корнеевтэн 6 … дэшэ болоһон тугалнуу… …рууһална. Хамтадаа 123 … малтай. Мүнөө үедэ эдэ …а толгой бүриин шэгнүү… …дхын 600 граммаар нэ… … Энэнь манай эндэхи эрхэ байдалда муу бэшэ дүн гэжэ тоолоомоор.

Үбэлэй сагташье малайнгаа шэгнүүрые дээшэлүүлхын тула эдэ тугалшад али бүхы оролдолго гаргажа байдаг.

Тус гүүртын коллектив өөһэдынгөө хүсөөр 900 гаран центнер зелёнко, 700 центнер үбһэ, 750 центнер горох обёосой холисо, һолоомо бэлдээ юм. Мүн сагаан һолоомоншье бардам хүрэхөөр суглуулагданхай.

Тугалай байра һайса дуулаалагдаа. Дорохинь үдэр бүри хуурайлагдана. Будуун тэжээл үгэхэдэ зохид хобто, кормушканууд тааруулагданхай. Богонёор хэлэхэдэ, эндэхи тугалшад дааһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдосотойгоор хандадаг, үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тулада али бүхы хүсэл оролдолго гаргадаг байһаниинь хараа байса элирнэ.

— Теэд колхоздомнай избёосхо үгынь муу байна. Малайнгаа байрые сагаадаа һаа, яаһан зэхид һэм, — гэнэ Дмитрий Дмитриевич. — Колхозой правлени манда үшөөл ёһоор анхарал хандуулнагүй.

Манай энэ гүүртэдэ хүрэжэ ерэхэдэ, малшад шэбхэ шабааһаяа морёор зөөжэ байба. Сэбэрлэхэ газарынь бага бэшэ. Долоон хоног соо нэгэ дахин сэбэрлэнэ. Шэбхэеэ бүлтадаа хамһаад сэбэрлэдэг юм. Ингэжэ бүхэли үдэрөө гээнэ. Хүйтэн шангаржа, шэбхэ шабааһан зада хүрэшөөд, тэрэниие лоомоор хобхолхо хэрэгтэй. Юрэдөөл хүнгэн ажал бэшэ.

— Бульдозер нэгэшье хоногто эльгээгээ һаань, юун гээшэб, — гэжэ Пашинский манһаа туһаламжа эриһэн шэнгеэр дуугарна.

Тус колхоз элдэб янзын оньһон техникээр баян ха юм. Ажахын, энэ отделениин хүтэлбэрилэгшэд имэрхүү асуудалда шухала анхарал хандуулнагүй. Тус гүүртэ дээрэ хоёр һаалишад дутуу, теэд мүнөө болотор хүниие олежо табингүй. Хамаг ажалаа гараар хэдэг имэ гүүртэдэ хэн дуратайгаар ошохоб даа. Байрань уйтан, бүхы үнеэдээ тугалнуудтайнь хуу нэгэ доро оруулжа хүхүүлхэ аргагүй байна. Тэдэнээ һубарюулжа эдеэлүүлнэ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, тус гүүртын малшадай хүдэлмэри хүнгэдхэхэ тушаа халуун анхарал хандуулха, хүндэ ажалыень оньһон техникын туһаламжаар хүнгэдхэхэ шухала.

Б. ЖИГЖИТОВ.

Зэдын аймаг.

Алексей Никанорович Пантелеев Түнхэнэй аймагай эрхим пропагандистнарай нэгэн юм. Аймагай түб Хэрэн тосхоной худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хэшээл үнгэргэдэг байна. Тэрэнэй хэшээлнүүд хододоо hайнаар, hонирхолтойгоор үнгэрдэг. Зураг дээрэ: А. Н. Пантелеев.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлэе!

ГАЗАРАА hАЛХИНhАА ХАЛХАЛАЯ

ГАЗАРАЙ хүрьhэнэй hалхи шуурганда үлеэгдэжэ, мүн уhанда нуража гэмтэhэн, үрэжэлэйнь муудаhанhаа болоожо, хүдөө ажахыдамнай жэлhээ жэлдэ тон ехэ гарза хохидол ушаруулагдана.

Жэшээлхэдэ, манайшье республикын олонхи аймагуудта хабар, намарай сагта тарялан дээгүүр хара тооhоной, элhэ шоройн хиидэжэ, hалхинда туугдажа байхань харагдадаг ха юм. Энээнhээ болоожо, хэдэн зуу, мянган гектар газар үрэжэл муутай болоно. эгээл hайн хүрьhэниинь гэмтэнэ бшуу.

Тиимэhээ КПСС-эй ЦК-гай байгша оной октябрь hарада болоhон Пленум дээрэ байгаалиин тохёолдуулдаг энэ аюулhаа газарай хүрьhэ хамгаалха тухай асуудалай үшөө дахин хурсаар табигдаhаниинь гайхалгүй. Газарай хүрьhэнэй hалхинда үлеэгдэжэ, уhанда нуража гэмтэдэг, үрэжэлэйнь муудадаг ябадалые усадхаха, энээнтэй үсэл шангаар тэмсэхэ тухай партиин XXIII съезд дээрэ онсолон заагдаа hэн. Тэрэнhээ хойшо орон доторнай энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна, саашалаа хэхэ юумэн үшөөл ехэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ.

Гэхэтэй хамта манай республика дотор таряалангай газарай хүрьhэ hалхи шуурганай гэмтээлгэhээ хамгаалха, хүнгэн элhэ шоройень тогтоожо абаха талаар юун хэгдэнэ гээшэб?

hүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада Хяагтын аймагай Погранична совхоздо, Сэлэнгын совхоздо, Загарайн аймагай Онохойн совхоздо таряалангай хүрьhэнэй hалхи шуурганhаа гэмтэлгые усадхаха зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Энэ жэлдэ манай Буряадай газар эсхэмжэлгын экспедици Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» колхоздо шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэжэ, эндэ hалхинда үлеэгдэжэ гэмтэдэг 2500 га таряанай элhэлиг хүрьhэтэй газар бии гэжэ тодорхойлоо. Энэ хүрьhэнэй hалхи шуурганда үлеэгдэжэ муудахагүйн тула юу хэхэ, ямар арга хэрэглээ hаа таарамжатайб гэжэ манай мэргэжэлтэд бодомжолжо үзэhэн байна.

Тиигээд тус асуудалые зүбөөр шиидхэхын тула Хяагтын аймагай Погранична совхоздо ошожо, тэндэ энэ талаар хэгдэжэ байhан хүдэлмэритэйнь танилсаhан байна.

Нарин бэе гэжэ элhэлиг хүнгэн хүрьhэтэй 1000 гаран га газарта модон таригданхай. Эндэ ехэнхидээ баруун хойноhоо шангаар hалхилдаг газар. Хабар газар хахалжа байха үедэ зариманда секунда соо 15 метр хүсэтэйгөөр hалхилжа, хүрьhэнэй дээгүүрхи hайн шоройе үлеэжэ абашадаг. Энэ hалхинhаа хүрьhэ халхалхын тула газарайнь нюруу хараада абалсажа, хоорондонь 400—500 метр зайтайгаар үшөөhэнэй жэжэхэн бургааhа зурытар таряа. Бүхыдөө зургаан зурууд модон таригдаа. Нэгэ зуруудай үргэниинь 3 метр, модон бүхэниинь хоорондоо 2 метр зайтай байна. Элэнэр үшөөhөөэ хабар май hарада газарай хүрьhэнэй шиигтэй байхада hуулгаа hэн. Тиигэбэшье мододые апрелиин тэн гү, али hүүл багта таряа hаа дээрэ гэжэ совхозой. аймагайшье мэргэжэлтэд тоолоно.

Үшөөhэнэй бургааhые хайшан гэжэ, ямар гуримтайгаар тарина́б.

Хабар эртэ газарай хүрьhэнэй дээрэhээ хахалхаар болоожо гэдэмсээр, мүн бургааhанай мүшэрэй гүлгэлжэ эхилхэдэ, 2—3 хүн гол мүрэнэй эрьеын захаархи үшөөhэнэй эшэнүүдые отолжо эхилдэг. Тиихэдэ 20—30 миллиметрhээ нарин бэшэ, өөдөө 2,5—3 метр ута эшэтэй бургааhа отолдог юм. Харин тэрэнhээ нарин гү, али дан бүдүүн эшэтэйе отолжо болохогүй. Юуб гэхэдэ, 1—1,5 метр утатай мододой эшэ hалаа, мүшэрэйнь гүлгэд досоонhоо задаран ургаха хүсэгүй байна бшуу. Тиихэдэ дан бүдүүл бургааhан бэеэ хүсэшэhэн байдаг.

Отолhон үшөөhэнэйнгөө бургааhа автомашинада ашаад, тариха газартаа абаашана. Энэ үедэ «ДТ-54» тракторай плугаар буураздаа зурытар гаргаад, тэрэ дарыдань үшөөhэнүүдээ досоонь гонзойтор үзүүр үзүүр хоёрыень уулзуулан хэбтүүлдэг. Трактор хоёрдохёо ябахадаа тэдэ бураздаа соо хэбтэhэн үшөөhэнэй бургааhануудые шоройгоор хушаад гарадаг. Бургааhануудаа 22—25 сантиметр гүнзэгыдэ буладаг юм. Июнь hарада тэдэ үшөөhэнэйнь бургааhанай гүлгэдhөө эшэнүүд бултайн гаража эхилхэ. Түрүүшын жэлдэ тэдэ эшэхэнүүдынь газарhаа өөдөө 0,75—1 метр үндэр болотороо ургадаг байна. Бургааhанайнгаа эшэхэнүүдэй hаглагар, үдхэн набшаа намаатай болохынь тула дээрэhээнь эшыень 5—10 сантиметрээр тайрадаг.

Үшөөhэнэй бургааhа гонзойтор хэбтүүлжэ, шоройдо булаад тарихада юугээрээ hайн бэ? **Нэгэдэхеэр,** үдхэнөөр, түргэншье ургана. Тэрэниие уhалhанайшье хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, тэрэниие хабар эртэ тарихада газарай хүрьhэн шииг нойто ехэтэй байна ха юм. **Хоёрдохёор,** бургааhа нигэжэ тарихада модо үндэhэтэйнь hуулгажа тариhанhаа гаргашань hүрэггүй бага байна. Мүн газарай хүрьhэшье hалхинhаа hайнаар халхална.

Мүн эндэhээ холо бэшэ нэгэ таряалан дээрэ дүрбэ-дүрбэн зуруудтайгаар хоёр жэлтэй болоhон уляаhа модонуудые хоорондонь 2 метр зайтайгаар hуулгаа[...]. июль соо тэдэнь 1 метр 25 с[...] метр болотороо ургаа. Тариг[...] модонуудай 90 процент[...] гараа. Модоёо таримсаар[...] дахин уhалhан байна.

Элэ бүгэдэhөө ямар тоо[...] хэхэб гэхэдэ, манай эндэ hал[...] да хиидэжэ муудадаг [...] тогтоохын тула халхабша [...] үшөөhэ хайлааhанай бургааh[...] рытар тарихада таатай байна[...] рин нарhа модоной сагдуул[...] рихада ехэнхинь хосор[...] Уляаhа модо тарихада баhал[...] Теэд ой модоной ажахы[...] уляаhанай 2 жэлэй болоhон [...] дуул бүхэн 35 мүнгэтэ боло[...] Тиихэдээ мянган сагдуул 350 [...] хэриггэ болоно бшуу. Энэмнай[...] үнэтэй байна. Ашаяа түргэ[...] рюулнагүй ха юм. Тии[...] уляаhанай эшэнүүдэй сэнгы[...] гэ бага хороохо тухай бод[...] хоор гэжэ hанагдана.

Нигэжэ зурууд зуруудаар [...] бургааhа таряад байгаа hаа, h[...] хинда үлеэгдэжэ, хиидэжэ [...] муудажа байдаг газарай хүр[...] тогтоохо. ойрын 10 жэл соо [...] рэниие элдүүриин газар боло[...] элдэб ургамалнуудые тар[...] hайнаар ургуулха дүүрэн [...] тайбди. Энэ аргые хаа хааг[...] үргэнөөр хэрэглэхэ саг ерэ[...].

С. БИЛЬТУЕВ,
Буряадай газар эсхэмжэлг[...] экспедициин ахалагша агроно[...].

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАХАДА УРМАТАЙ

Нэгэ жэгдээр табяатай станогууд. Хүнүүл баран сүлөөгүйхэн ажаллана. Станогой дэргэдэ ажалладаг эхэнэрнүүдэй улаан косынканууд, токарь, фрезеровщигуудай хүхэ хубсаhан үнгэтэн харагдана.

Дүн харуулгын самбар. Хоорондоо мүрысэдэг халаануудай ажалай дүн эндэ саг соогоо бэшэгдэнэ. hарын дүнгөөр ямар халаанай түрүүлжэ гараhаниинь элирүүлэгдэжэ, бүгэдэндэ мэдээсэгдэнэ. Халаан бүхэндэ өөhэдын түрүүшүүл олон. Тэдэнэй зариманиинь өөhэдынгөө табан жэлэй даабари дүүргэнхэй юм.

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой нормалиин цехэй үйлэдбэриин хоёр түрүүшүүл тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Эдэ хоёр ондо ондоо халаанда ажалладаг. Табан жэлэйнгээ даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абанхай, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо ажалай бэлэг барихаар шиидэнхэй. Эдэ хоёр түрүүшүүлэй ажалтай танилсаха, үрэ дүнгынь согсолон хараха зуураа, hонирхолтой олон юумэ обёорбоб.

Виктор Федорович Савкин үшөө залуу хүн. Бүри залуу, 16 наhаяа hая гүйсэжэ ябахадаа цехтэ ажаллахаар ерээ hэн. Эсэгынгээ ажал хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ гэжэ тэрэниие нүхэдынь нэрлэдэг. Энэнь ехэ зүйтэй юм. Виктор токариин мэргэжэлдэ hургыш гэжэ өөрынгөө эсэгэ Федор Леонтьевичые гүйгаа hэн. Бэшэ ажалда ошохогүйб, ажаллажа байгаад hурахаб гэхэдэнь, эсэгэнь арсажа шадаагүй, 16-тай хүбүүгээ цехтэ дахуулжа асараа бэлэй. Хүбүүниинь дүрбэн hара соо токариин мэргэжэл шудалаа. Нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ тэрэ IV разрядтай болобо. Федор Леонтьевич бүхы наhанайнгаа дүй дүршэл, ажалайнгаа онол арга хүбүүндээ дамжуулан үгэхэ, бэрхэ токарь болгохо гэжэ хүсэ шадалаа зорюулаа.

Тэрэ гэhээр 14 жэл гүйсөө. Хүбүүниинь эсэгынгээ анхарал оролдолго hайнаар харюулба. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Виктор Федорович коммунис ажалай ударник, цех соогоо хүндэтэй. мэдээжэ хүн болонхой. Энэ жэлэйнгээ даабариие сүм дүүргэжэ, 1969 оной мартын түсэбөөр тэрэ ажаллажа байна. Продукциинь шанар hайн, бүтээhэн бүхы детальнуудынь гэдэргээ бусаалтагүйгөөр тушаагдадаг. Токариин мэргэжэл эсэгэhээ халан абаhан Виктор Федорович өөрынгөө мэргэжэлдэ арбаад хүниие hургаа. Тэдэнь мүн лэ дээдэ гарай токарьнууд болонхой.

Хүбүүн эсэгэ хоёр. Тэдэнээ нэрэээ дурдуулан, хоюулаа эрхим hайнаар ажалладаг түрүүшүүл. Федор Леонтьевич Савкин тус цехэй станогуудые тодхон табидаг тушаалтай.

— Иимэ бэрхэ мэргэжэлтэдые олохонь бэрхэтэй юм,—гэжэ тэрээн тухай цехэйнь начальник М. Л. Цось хөөрэбэ.

1965 ондо завод шэнэ станок абаа hэн. Техническэ документаци, чертежэйнь ёhоор станок тодхон табигдаа. Туршалгашье эхилээ. Харин автомат хүдэлжэ үгэбэгүй. Заводой главна механик, конструкторнуудай таhагай мэргэжэлтэд документаци, чертежтой танилсаа. Туhа, үрэ гарабагүй. Тэрэ үеэр амаралтада гарахаа байhан Федор Леонтьевичто Ростовhоо бусаха замдаа Воронежой заводто орожо, тиимэ автомадай оньhотой танилсаха даабари үгтөө hэн.

— Станогой дэргэдэ хоёр час соо байжа хараабаб, танилсааб,—гэжэ Федор Леонтьевич хөөрэнэ. Намайе 7-дохи разрядай токарь гэжэ мэдэхэлээрээ, өөрөө ойлгоно, шудална бээзэш гээ hэн. Автомат дахин шалгааб, чертежынь шудалааб. Мүнөө энэ түхеэрэлгэ ямаршье haaлгүйгөөр хүдэлжэ байгша.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Сергей Васильевич Киселев. Тэрэ ондоо, Л. М. Субботиной даадаг халаанда ажаллана.

— Частал адли нарин нягта хүн даа,—гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг. Ажалдаа хожомдоо, юумэнhээ гээгдээ гэжэ байхагүй. Ходол нарин нягтаар, hайнаар ажаллаха.

Сергей Васильевич нормалиин цехтэ аяар 32 жэл соо ажаллаа. Бүтээhэн продукциия тушааха өөрын тусхай тамгатай. «Заводой эрхим токариин» нэрэ зэргэтэй, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын ба профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар энэ намар шагнагдаа. Ажалайнгаа даабари ходо 135—140 процент дүүргэдэг.

Электровозой нэгэ деталь тошыдохо тусхай түхеэрэлгэ, мүн ондоошье станогуудые наринжуулан hайжаруулха хэдэн дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. С. В. Киселевой оруулhан эдэ дурадхалнууд үйлэдбэридэ ашэ туhатай юм. Ажалай саг алмаха, бүтээсыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөө ехэтэй байба.

Цехэй халаан бүхэндэ түрүүшүүл олон. Тэдэнэй ажалай габьяа, анхарал оролдолго гаргажа байhанай ашаар цехэй бүхы үрэ дүн hайн. hайн шанартай продукци бүтээдэг байhан туладаа цех завод соогоо шалгардаг. Халаануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Халаанай, хүдэлмэришэн бүхэнэй, бүхы цехэй даабаряа, абаhан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байhаниинь ходо согсологдоно.

Ямар нэгэ халаан мүрысөөндэ ходо эрхимлэжэ ябанагүй. Нэгэ hарада В. Г. Поповой, нүгөөдэ hарада Л. М. Субботиной даадаг халаан түрүүлжэ гарана. hүүлшын hарада түрүү hуури эзэлhэн Л. М. Субботиной халаанай хүдэлмэришэд ажалайнгаа бүтээсэ hара соо 1,5—1,7 процент дээшэлүүлhэн, даабаряа 3—5 процентээр үлүүлэн дүүргэhэн, бүхы продукциингаа 99 процентые гэдэргэнь бусаалтагүйгөөр тушааhан байна.

Продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошолуулха гэhэн асуудал хоёр халаанай хүдэлмэришэдые ехэтэ hонирхуулна. Хэрбээ табан жэлэй туршада продукциин өөрынь үнэ сэнгые 2,5 процентээр доошолуулха гэhэн уялга абаhан байбал, мүнөө тэрэнь оройдоо 0,5 процентээр хямдаруулагдаа. Тиимэhээ продукциин үнэ сэн доошолуулха бүхы хэмжээн абтажа байнхай.

Цех бүхы дээрээ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Хүдэлмэришэдэй оролдолго, хүсэ шадал гаргажа ажаллахада hайн үрэ дүн түйлагдана. Энээндэ ажалай түрүүшүүл В. Ф. Савкин, С. В. Киселев гэгшэдэй оруулhан туhа нэмэри яhала ехэ юм.

А. ХАРАЕВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

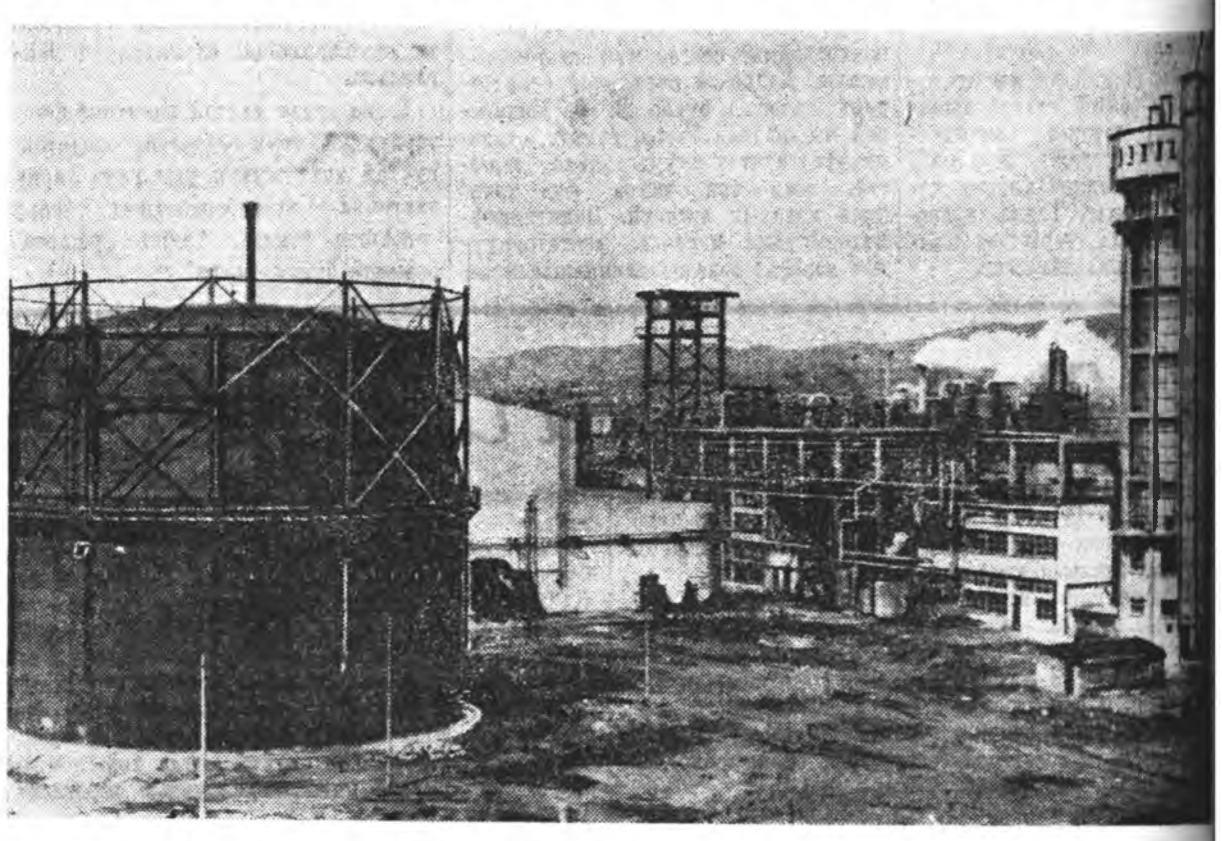

БОЛГАРИ. Старо-Загора городтохи азотно-тукова заводой карбамидна цех. Энэ цех аха дүү социалис оронуудай туhаламжатайгаар баригдаhан байна. Тэрэ жэлдээ 70 мянган тонно карбамид үйлэдбэрилэн гаргаха.

БТА-гай — ТАСС-ай фото.

ПОЛЬШО: В. И. ЛЕНИНДЭ ПАМЯТНИК

Польшын металлургнуудай Нова-Гута хотынхид В. И. Ленинда памятник табихань. Тус памятник энэ хотодо үнгэргэгдэхэ ойн баяр ёhололой гол хэмжээ ябуулга болохо, 20 жэлэйнгээ ойе 1969 оной апрельдэ, Советскэ Союзай туhаламжаар баригдаhан Польшын промышленна томо үйлэдбэринүүдэй нэгэн В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинат 1970 оной хабар мүн тиимэ ойгоо тэмдэглэхэ юм. Ойн баярай ёhололдо бэлэдхэл бүри мүнөө эндэ эхилэнхэй.

(ТАСС).

МОНГОЛ: ҮДЭР БҮРИ УНШАГДАДАГ НОМ

Дэлхэйн пролетариадай вождь Владимир Ильич Ленинэй мүнхэ зохёолнууд Монголой бүхы коммунистнуудай, залуушуулай хубисхалта холбооной гэшүүдэй, партийна бэшэ хүдэлмэришэдэй, малшад ба алба хаагшадай үдэр бүри уншадаг номууд болоhоор үнинэй. Арадай засагай тогтоhонhоо хойшо Ленинэй 1 мянга шахуу зохёол хэдэн миллион хэhэгээр хэблэгдэн гараа. Агууехэ Октябриин 51 жэлэй ойдо Ильичэй 35 том зохёолнуудай суглуулбари монгол хэлэн дээрэ барлагдаа. Олон томо библиотекэнүүд. студентнүүдэй аудиторинуул, предприятинуудай улаан булангууд, малшадай холын байрануудта В. И. Ленинэй агууехэ hургаал заабаринуудые бууралгагүй анхаралтайгаар шудална.

(ТАСС).

БОЛГАРИ: ЭНЕРГЕТИКЫН АМЖАЛТА

Арадай засагай жэлнүүдтэ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ Болгарида 60 дахин ехэ болоhон, байгша ондо 16 миллиард киловат-часта хүрэhэн байна. Ороной элдэб нютагуудта бүхыдөө 2 миллион киловатт хүсэтэй 18 электростанци бодхоогдоно гү, али ургадхэгдэжэ байнхай. hаяар Хойто Болгарида орон доторхи түрүүшын атомна электростанци Советскэ Союзай туhаламжаар баригдажа эхилхэ юм.

(ТАСС).

ВЕНГРИ: ГЭР БАЙРА БАРИХА КОМБИНАТ

Венгриин Мишкольце хотодо байрын гэрнүүдые бариха шэнэ комбинат ашаглалгада оруулагдаба. Энэ предприятинь Совет түхеэрэлтэнүүдээр хүсэд хангагданхай. Жэл соо 4200 байра барижа тушааха хүсэтэй. Туршалга амжалтатайгаар үнгэрөө. Байрануудые бариха хэрэгсэлнүүд[...] шанар дээдэ сэгнэлтэдэ хүр[...] Иимэ материалнуудаар Мишкольце хотодо эгээн түрүүшын 1[...] байратай 11 дабхар гэр бари[...]ха юм.

(ТАСС).

КНДР: ДЭЭДЭ hУРГУУЛИНУУД ОЛОШОРН[...]

Урда Ихенан провинци[...] руун зүгтэхи шулуун нүүрh[...] бассейнэй түб хото—Кечх[...] нүүрhэнэй промышленности[...] ститут нээгдэбэ. Республи[...] зуун эрье шадархи хими[...] промышленностиин түб [...] Хамхын хотодо фармацевти[...] шэнэ институт урда тээнь [...] hэн байгаа.

Мүнөө КНДР-тэ 9260 hург[...]ли, тэрэ тоодо 100 институт [...] дэлнэ. 2600 мянган хүн тү[...] гүйгөөр тэдэ hургуулинууд[...]рана. Үнгэрэгшэ жэлhээ бүг[...] уялгата 9 жэлэй техническ[...]ралсал нэбтэрүүлэгдэнхэй.

ЧЕХОСЛОВАКИ: ХИМИЧЕСК[...] ШЭНЭ КОМБИНАТ

ПРАГА. Хойто Чехидэхи [...]лужска синтетическэ завод Че[...]словаки доторхи нефтехими[...] ехэ комбинат болгогдон[...] дэхэ юм. Заводые ургэдхэхэ, [...] нэдхэн заhабарилха хүдэл[...] хэгдэжэ байнхай. Тиин энэ пр[...]прияти совет нефть хүсэд бү[...]лан гаргахаар болохо юм. [...] туршада 3 миллион тонно не[...] болбосоруулха хүсэтэй шэнэ [...]вол бодхоогдохоор хараалаг[...] Тэрэнhээ гадуур пластмасса [...]лэдбэрилэн гаргаха томо хото [...] предприяти баригдаха.

(ТАСС).

РУМЫНИ: «БЕЗОСТАЯ» БА[...] УРГАСА ҮГЭНЭ

БУХАРЕСТ. Румыниин поли[...]рэ намарай шэниисын тар[...] дүүрэнтэжэ байнхай. Хүдөө а[...]хын дээдэ советэй шиидхэбэр[...] гүрэнэй ажахынуудтахи газ[...] талмайн 90 процентдэ совет «[...]зостая-1» гэжэ сортын шэн[...] таригдаа. Румыниин эрхэ бай[...]да «Безостая-1» баян ургаса үг[...] юм. hүүлэй 80 жэлэй турша[...] үзэгдөөгүй ган гасуур бай[...] оной хабар, зунай эхеэр Румы[...]да болоошье hаань, «Безостая-1» сортоор таригдаhан полинууд[...] үндэр ургаса үгөө.

Гүрэнэй хүдөө ажахын пре[...]приятинуудай фермэнүүд ге[...] бүриhөө дунда зэргээр 24 цен[...] шэниисэ, харин Констанца ү[...]дэ гектарай 34 центнер оро[...] таряа хуряажа абаа.

(ТАСС).

БРИГАДИРАЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Арадай ажахын эгээл орёо, бэрхэшээлтэй hалбаринь хүдөө ажахы болоно. Мүнөө үе сагта тэндэ ажаллажа байhан кадрнуудта онсо ехэ эрилтэ табигдана гээшэ. Тэдэнэр ажал хүдэлмэреэ hайса мэдэхэ, эрдэм hургаалтай бэрхэ мэргэжэлтэд байха зэргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай республика дотор колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые hурган бэлдэхэ зорилгоор ехэхэн хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Мүнөө үедэ республикын совхозуудай директорнууд бүхыдөө тооной дээдэ ба дунда hургуулитай хүнүүд, тэдэнэй 89 процентнь мэргэжэлтэд байха юм. Колхозой түрүүлэгшэнэрэй 89 процентнь, совхозуудай отделениие эрхилэгшэдэй гурбанайнь хоёр хуби баhал дээдэ ба дунда эрдэмтэй зон. Эдэ хүтэлбэрилэгшэдэй олонхинь мэргэжэлтэд байна.

Отделениинуудые эрхилэгшэд, бригадирнууд, фермые даагшад колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие эмхидхэжэ ябадаг хүнүүд гээшэ. Тиимэhээ хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ тэдэнэрэй үүргэ айхабтар ехэ. Мүнөө үедэ эдэ тушаалнуудта хамта 1140 хүн хүдэлнэ. Эдэнэрэй олонхинь ажалаа hайса мэдэхэ, шадабаритай хүнүүд.

Жэшээ болгон. Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой Түхэрээнэй отделениие эрхилэгшэ Николай Иннокентьевич Соровиков, эндэхи Еловкын отделениие эрхилэгшэ Филипп Григорьевич Томилов гэгшэдые абажа үзэе. Эдэ отделениинүүдтэ хамтадаа зүбшэжэ хүтэлбэрилхэ совет бии. hүүлэй жэлнүүдтэ ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулха, сабшалан hайжаруулха, ой модо, шугы сэбэрлэхэ, шэнэ газар элдүүрилхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Энээнэй ашаар ороохо таряанай, убhэ ногооной ургаса нилээд дээшэлээ. Мүн эдэнэр тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо, клуб бариха, харгы заhаха хүдэлмэри эмхидхээ.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Евлампий Павлович Бутаков тухай хэлэхэ юумэн олон. Энэ урагшаа hанаатай, эмхидхэхы шадабари ехэтэй хүнэй оролдолгын хүсөөр жэл бүри ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса түйлагдана. Ажалдаа шэнэ, түрүү юумэ хэрэглэхэ, ургаса ехэтэй сортнуудые нютагжуулха гэжэ Е. П. Бутаков оролдожо ябадаг.

Газар таряалангай, мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохын тула эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ ябадаг, мэргэжэл шадабаряар баян ударидагшад аймаг, ажахы бүхэндэ бии.

Теэд хүдөө ажахые мүнөө үедэ бүри шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ эрилтэ табигдана. Хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудта ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэлэнь оньhожоруулха, үйлэдбэридэ электрын элшэ хүсэ, хими хэрэглэхэ, мүн мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэмжээнүүд абтажа байна. Тэрэшэлэн ажалые эрдэм ухаанай хүсөөр эрхилхэ саг тулажа ерээ.

Тиимэhээ ажал эмхидхэжэ ябаhан хүнүүдтэ эрдэм мэдэрэл ехэ хэрэгтэй болоно. Хэрбээ экономико юунhээ бүридэнэб, салин хүлhэ тогтоохо, хүнүүдые материальна талаар урмашуулха гуримууд ямар илгаатайб гэжэ hайса мэдэхэгүй, ажалые эрдэмэй хүсөөр хүтэлбэрилхэ асуудалнуудые тодорхойгоор шиидхэжэ шадахагүй байбал,үйлэдбэриин hайн командир, эмхидхэгшэ байха аргагүй гээшэ.

Манай бригадирнууд, фермые даагшанар хүдөө ажахые hайса мэдэхэ, хүдөө ажахын мүнөө үеын хүгжэлтэ. үйлэдбэриин үндэhэн асуудалнуудтай, технологитой горитой танил, экономическа эрдэм наука hайса ойлгохо ушартай.

Тиигэбэшье республикымнай колхоз, совхозуудай дунда шатын олохон хүтэлбэрилэгшэд эрдэм багатай, тусхай мэргэжэлтэй болоожо шадаагүй байhаар. Колхоз, совхозуудай 897 бригадир, фермые даагшад, отделениие эрхилэгшэд миил эхин hургуулиин, долоон классай hургуулитай байха юм. Совхозуудай 153 отделениие эрхилэгшэдэй оройдоо 62 хүниинь дунда hургуули дүүргэнхэй Үйлэдбэриин бригадануудай 453 бригадирай аяар 342 хүниинь миил эхин hургуули дүүргэhэн, тусхай мэргэжэлгүй байна. Тэрэшэлэн 543 фермые даагшадай 452 хүниинь эхин hургуулиин эрдэмтэй. Эдэ зоной юрэнхы эрдэм hургаалыень дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала хэрэг болоно.

Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ тусхай hургуули республика доторнай эмхидхэгдэнхэй. Эндэ колхоз, совхозуудай бригадирнууд, отделениие эрхилэгшэд, фермые даагшад бүхыдөө hуралсажа гараха аргатай. Гурбан hарын курсада ерэгшэдтэ абажа байhан салин хүлhэниинь бүхыдөө түлэгдэжэ байхаhаа гадна, тэдэндэ hара бүри 40 түхэриг стипенди үгтэдэг. Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада энэ hургуулида колхоз, совхозуудай 253 бригадир, фермые даагшад, отделениинүүдые эрхилэгшэд hуража гараа. Энэ үшөөл үсөөн гээшэ. Олохон ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ кадрнуудые hургаха гэхэдэ hаад хүргэдэг, курсада эльгээдэггүй байhаниинь гэмшэлтэй. Илангаяа Захааминай, Зэдын, Түнхэнэй, Бэшүүрэй аймагуудhаа хүнүүд үсөөн ерэдэг.

Теэд эдэ аймагуудта заабол hуралсаха-зониинь олон. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагта ажалладаг 42 бригадирай аяар 39-ниинь эхин hургуулитай. Тиигэбэшье байгша ондо 13 бригадирые hургаха түсэбтэй байбал, харин миил 7 хүниие эльгээhэн байна. Иимэрхүү баримтанууд мүн Зэдын аймагта үзэгдэнэ.

Иимэ ушарые саашадаа тэсэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, колхоз, совхозуудай олон бригадирнууд хүтэлбэрилжэ ябаhан хүнүүдhээ эрдэм багатай, өөрынгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар юушье хэдэггүй байна.

Аймагуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүд эдэ хүтэлбэрилэгшэдтэй экономическа семинар балай үнгэргэдэггүй, бусадшье hуралсал биратай эмхидхэдэггүй байна.

Хойшодоо хүдөө ажахын дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдые hурган бэлдэхэ асуудалда онсо анхарал табихаар болоо. Байгша ондо хүдөө ажахын кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулида хамтын байра шэнээр баригдаа. Тиигэжэ нэгэн доро 300 шахуу хүниие hургаха аргатай болоогдоо гээшэ.

Гадна колхоз, совхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд ажаллажа байгаад, заочноор hураха гэжэ оролдоногүй.

Республика доторнай эдэ кадрнуудые hургаха тусхай техникум бии. Тэрэ техникумдэ хүнүүд 3 жэл hурахадаа hара бүри 90 түхэриг стипенди абажа байдаг.

hуралсалай үнгэрhэн жэлдэ энэ техникумые 61 хүн дүүргэжэ гараа. Байгша ондо манай республикаhаа тус техникумдэ hурахаар 60 гаран хүн эльгээгдээ. Саашадаа энэ техникумдэ hургахаар бүри олон хүниие ябуулха хэрэгтэй.

1969 ондо хүдөө ажахын кадрнуудай эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ түсэб тухай тогтоол КПСС-эй обком, Республикын министрнүүдэй Совет байгша оной сентябрь hарада абаhан байна. Энэ тогтоолой ёhоор, хойто жэлдэ хүдөө ажахын кадрнуудай эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулида 664 хүн, тэрэ тоодо 339 бригадир, фермые даагшад, отделениинүүдые эрхилэгшэд hураха юм.

Хүдөө ажахын кадрнуудые hурган бэлдэхэ асуудалда hаяхан болоожо үнгэрhэн КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленум ехэ анхарал хандуулhан байна. Дээдэ hургуулинууд болон техникумүүдтэ, профессионально-техническэ эрдэмэй hургуулинуудта хүдөө ажахын кадрнуудые, мэргэжэлтэдые хүрэхэ соонь hургажа гаргаха эрилтэ Пленум табина. КПСС-эй ЦК-гай энэ эрилтые бэелүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго мүн.

Н. ДОМЫШЕВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын кадрнуудые hурган бэлдэхэ таhагай начальник.

...ше мэдэһээр, үхибүүдэй ли-
...гээшэ тэдээниие сэхэ сэбэ-
...хан сэдьхэлтэйгээр, урагшаа
...гаар, ажалша бэрхээр, су-
...й зоригтойгоор хүмүүжүүлхэ
...үн хэрэгтэ зоригжуулна.
...үндэһэ яһанай арад үхи-
...үб һайнаар, түрэлхи хэлэндэ
... шуналтайгаар хүмүүжүүл-
...эртэ урда сагһаа хойшо ехэ
... хандуулдаг байгаа. Энэнь
...арадай аман зохёол дотор
...харагдана. Жэшээнь,

...ушки, ладушки!
... были? У Бабушки.
... ели? Кашу.
... пили? Бражку.
... сладенька,
...шка добренька...—гэһэн оро...
...үхибүүдэй дуухан, буряад ара-

...һээ гэнтэ унаһан шэнги,
...үүл дээрэ тогтоһон шэнги,
...ын уһаар угааһан шэнги,
...а хутагаар мүлиһэн
шэнги,

... үндэгэн тухай таабари, тии-

... юу—нэтэрүү шоно
боролжын,
...р юу—хурдан шандаган
хуһанай,
...а юу—гутаар загаһан
уһанай,
...бэ юу—дүүб модон
биршоогой,
... юу—табак тамхин еврегэй,

Хүүгэдэй уран зохёол тухаи һанамжанууд

ШУХАЛА, ЕХЭ АСУУДАЛ

Зургаа юу—зуламал шэнэһэн
зуһалангай,
Долоо юу—дошхон гүрөөһэн
нарһанай.
Найма юу—нарин һолонго
шэрэнгинн...

—гэһэн хурдан жороо үгэ хадаа үхибүүдэй хэлые мүлихэ, түрэл хэлэндээ дуратай болгохо, элдэб юумэ мэдэхэ болгон, ухаан бодолойнь гүйсые түргэдхэхэ, һайхан сэдьхэл түрүүлхэ гэһэн хүмүүжүүлгын ехэ удхатай.

Октябриин хубисхал илажа, Совет засагай мандаһанһаа хойшо үхибүүдые хүмүүжүүлгын асуудал, тэрээнэй эгээл шухала һалаань болохо үхибүүдэй литературые хүгжөөлгын асуудал гүрэн түрын удха шанартай болоо. Совет засагай жэлнүүдэй туршада манай орон дотор үхибүүдэй литература тон ехээр хүгжэжэ, дэлхэй дээрэ эгээл түрүү һуурида гараа. Буряадай үхибүүдэй литературые абаад үзэхэдэ, мүн лэ нилээд урагшаа дабшаһан байна. Тиихэдээ түрүүшынгээ алхамуудые арадайнгаа аман зохёолдо түшэглэн (Б. Абидуевай, А. Шадаевай ульгэрнүүдые һанаад үзэе) хэһэниинь ойлгосотой бэзэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ буряадай үхибүүдэй литература урагшаа ехэ алхам хээгүй гэжэ зарим нүхэдэй (Ц. Бадмаев) баталдагынь тон буруу. Юуб гэхэдэ, имагтал һүүлэй жэлнүүдтэ энэ литература хараа байса урагшаа дабшаһан байна. Үхибүүдэй литературын алтан үүдые нээн орожо, багашуулда, эхин һургуулиинхидта зорюулан, түрүүшынгээ номуудые һүүлэй үедэ гаргаһан нүхэдыешье тоолоходо, баясамаар олон лэ: прозаигууд—Владимир Лубсанов, Матвей Осодоев, Нима Цыгуев, Даши Дугаров, Бабу-Доржи Батоев, Филипп Балдаев, Раиса Белоглазова, Иван Никитин, Африкан Бальбуров, Владимир Петонов, Надмит Намсараев, поэт, драматург Жан Зимин, поэдүүд Николай Дамдинов, Дугаржап Жапхандаев. Прозаигуудай олооро ургажа байһаниинь илангаяа һайшаалтай.

Үхибүүдэй номууд тоогоороо улам олошоржо, удхаараа гүнзэгыржэ, уран һайханайнгаа шанараар һайжаржа байдаг. Гэбэшье дутагдалнууд ехэ бии. Юуб гэхэдэ, элдэб наһанай үхибүүдтэ түд тудтань тааруулжа, уран бэрхээр, ульгам хүнгэнөөр, гүнзэгы удхатайгаар бэшэхэ гээшэ ехэл бэрхэтэй, амаргүйхэн орёо хүндэ хэрэг шуу даа. Тиимэһээ үхибүүдтэ зорюулан бэшэжэ эхилээл һаа, өөрынгөө уран шадабариие һайжаруулхын тула саг үргэлжэ, үдэр, һүнигүй оролдохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, өөдэгүй һэбхихэн, шанар муутайхан, хуурмагхан юумээр үхибүүдые мэхэлжэ хэзээшье шадахагүйш. Тиимэһээ ямар нэгэн бодол бүхэнөө, үгэ бүхэнөө, найруулан холбоһон үгүүлэл бүхэнөө алта, субал шэгнэһэндэл шэгнэжэ, һайса угаажа, арба дахин мүлижэ хэрэглэхэ хэрэгтэй даа.

Имагтал тиигэжэ ажаллаа һаа,

Горит на солнышке
Флажок,
Как будто я
Огонь зажег
(Флажок» А Барто),

—нигэжэ алтан тобшо шэнгеэр шудхажа, хэбтэ сохижо болохо байна.

Имагтал тиигэжэ нарин нягтаар ажаллагты гэжэ араднай һургана. Арадай аман зохёолой алтан жаса сооһоо хоёрхон мүрые хараад үзэе:

Хэрмэнхэн дахаяа хэдэрээд лэ
Хээгүүр адуугаа адуулхам даа.

Хээрын үргэншэ хулганаан тухай таабариие арад зохёоходоо, үһэ нооһоёо гүйсэжэ борлоһон үбэлэй һайхан хэрмэнтэй тэрэниие жэшэхэдэнь яагаа гоё гээшэб! Мүрнүүдэй эхиндэ толгойень ниилүүлхэһээ гадна, зосоонь ниилүүлхэдэнь уншахада ульгам, шагнахада урин боложо үгэнэ. «Хэрмэн гэнгүй «хэрмэнхэн» гэһэниинньшье энэ удаа аялгыень гоёоно. «Хэрмэнхэн» гээшэтээ абяа, толгой ниилүүлжэ гоёохын тула дахаяа «үмдөөд лэ» гэнэгүй, харин «хэдэрээд лэ» гэнэ бшуу. Ямар гоё гээшэб! Адуугаа «манахам» бэшэ, харин «адуулхам» гээшэнь мүн лэ тиимэ зорилготой. Тиигэжэ нарин нягтаар мүлюулһэнэй эсэстэ ямар гоё болоноб даа!

Шанар муутай, нюдэ бүрлэпэн һула юумээр «ургажа ябаһан улаан бургааһанай»—бэежэжэ ядажа, гүлмэрхэн ябаһан хонгор һайхан сэдьхэлтэй үхибүүнэй урмые хухаланхаар үнэгэ агнажа, үхэр адуулжа ябаашань дэрэтэхэ.

Үхибүүдэй номууд яһала олоор хэблэгдэдэг болоошье һаань, хаанашье хүрэнэгүй, дуталдана, илангаяа буряад хэлэн дээрэ. Ород хэлэндэ үшөө һураадүй хүдөөгэй, холын малшадай үхибүүд уншаха газетэ, журналгүйдэнэ, номгүйдэнэ, дуталдана гэжэ һанахада эльгэн эбхэржэ, досоо үбдэдэг даа. Энээнтэй залгалдуулан тэмдэглэхэдэ, хүдөө нютагуудта үргэнөөр тарадаг «Буряад үнэн» газетэдэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Хонхо» гэжэ тусхай хуудаһанай толилогдодог болһониинь тон һайшаалтай. Зүгөөр заабол газетын бүхэли хуудаһа «Хонходо» зорюулхын тула материал суглуулжа, саг нүгшөөһэнэй, һарадаа нэгэ удаа гэһэн «хуули» гаргаһанай хэрэггүй гэжэ һанагдана. Һонюуша, тэсэбэри багатай үхибүүдэй «Хонхоёо» хүлеэжэ ядан эбжэгэшэлдэжэ байһыень мартажа болохогүй. Тиимэһээ заабол һарадаа нэгэ удаа, бүхэли хуудаһа гээшээе орхёод, неделидээ гү, али хоёр неделидээ нэгэ удаа (материалай оросоһоо дулдыдуулан) газетын 2, 3, 4 колонко соо гаргажа байгаа һаа ехэл һайн бэлэй. Тиигэдэг болоо һаа үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ сэгнэшэгүй ехэ туһа нэмэри болохо һэн.

Буряадай үхибүүдэй литературын түүхэдэ анха түрүүшынхеэ үхибүүдэй уран һайханай бүлгэмдэ зорюулагдаһан «Хонхын жэнгэрээн» гэжэ согсолбори Буряадай номой хэблэлээр наборто үгтэнхэй. Ендэр дээрэһээ гүйсэдхэхэдэ таарамжатай шүлэгүүд, дуунууд, рассказууд, Н. Дамдиновай, Ц. Жимбиевэй, Г. Чимитовэй, М. Самбуевай бэшэһэн, үхибүүдтэ зорюулһан пьесэнүүд энэ ном соо оруулагданхай. Иимэ согсолбориин жэл бүри алгадгүй гаргагдажа байгаа һаань, ехэл һайн бэлэй.

Дурсагдаһан хонхонуудай жэнгирээн хэзээшье бү таһалдаг лэ, ходол дуулдажа байг лэ гэжэ хото, хүдөөгэй үй түмэн үхибүүдтэй хамта үнэн сэдьхэлһээ хүсэн юрөөнэбди!

Үхибүүд, илангаяа ород хэлэндэ һураадүй үхибүүд, номуудаар дуталдана гэлсэнэбди. Теэд бидэ нэгэ тон шухала арга боломжоёо ашагланагүйбди. Үхибүүдэй һайн һайн номуудые дахин дахин дабтан хэблэхэ асуудал анхарал сооһоомнай гарашанхай. Үхибүүд гээшэ Байгалай долгин шэнги хойно хойноһоо үе үеэрээ ерэжэл, ерэжэл, наһа нэмэн дээшэлжэл, ургажал байдаг хаям. Эгээ иимэһээ «Стёпа ахай» мэтын олон олон эрхим зохёолнууд тоогүй оло дахин хэблэгдэжэ байдаг. Буряадай үхибүүдэй литературада тиигэжэ дабтан хэблэмээр зохёолнууд үгы гэжэ гү? Дүүрэн ааб даа! Жэшээнь, гуша гаран жэлдэ багшалһан Цокто Номтоевой һургуулиин бодото байдалһаа абажа бэшэһэн «Далинууд», «Эдэбхи» гэжэ туужануудые номууд болгон дабтан хэблэжэ байбал, хэды ехэ аша туһатай байха бэлэй! Тиигэжэ дабтан хэблэмээр зохёолнууд манайда нээрээһээ олон. Имагтал шэлэхэ, хэблэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэл номууд дуталдана гэһэн гэмэрэлдээмнай нилээд үсөөрхэ, намдаха һэн, үхибүүдые хүмүүжүүлгын хэрэгтэ тон ехэ туһа нэмэри болохо һэн.

Шираб НИМБУЕВ,
уран зохёолшо.

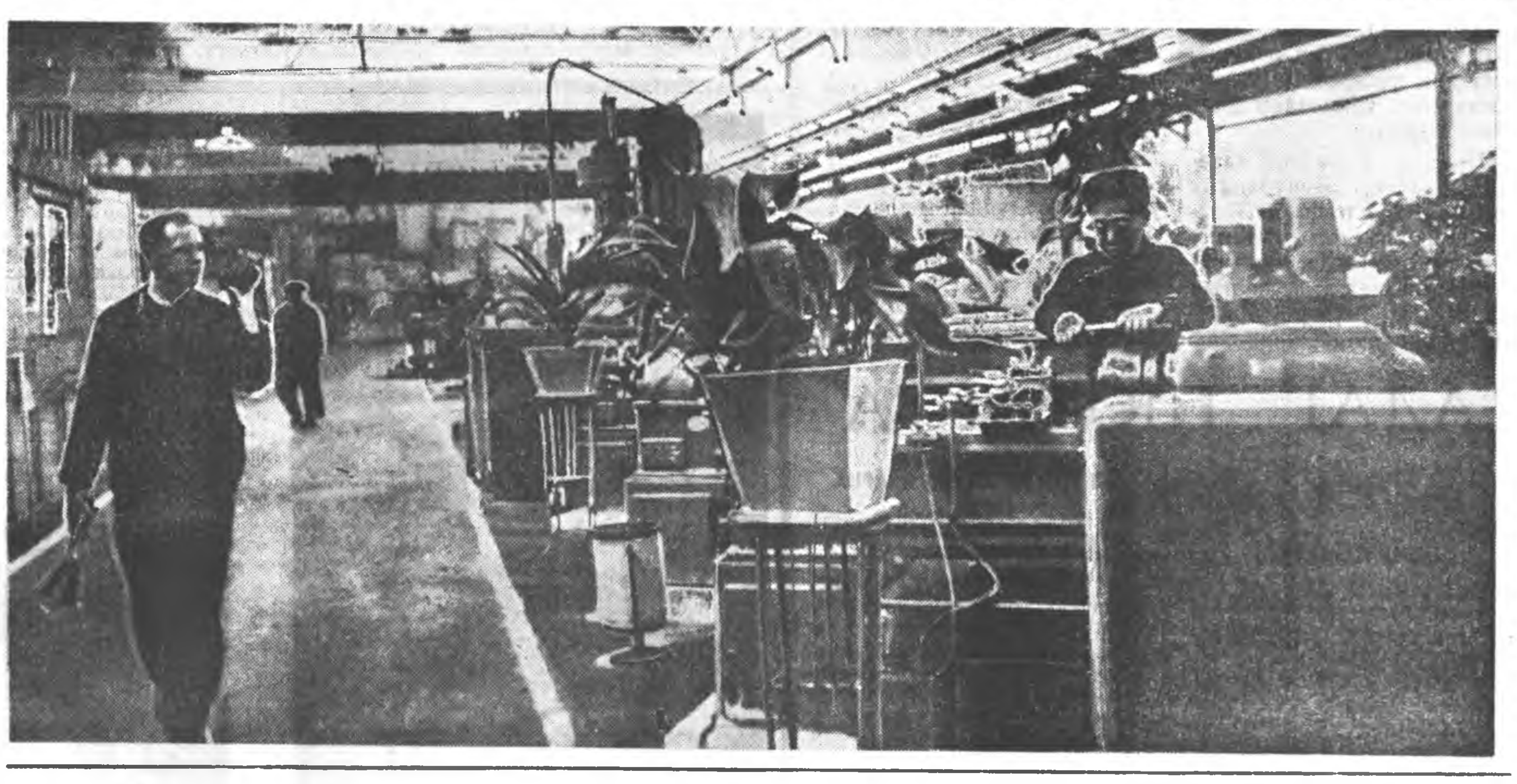

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид—Агууехэ Октябриин 53 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абанхай. Мүнөө эндэ 1968 оной түсэб уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Энэ мүрысөөндэ дизельнэ цех гурбадахи һараяа завод соогоо түрүүлэн ябана. Зураг дээрэ: дизельнэ цехэй нэгэ участок.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ОМОГОРХОЛ

...ноон шэрээр шэрдэгдэһэн ...лхан вагонууд рельс дээгүүр ...татан зурына. Улаан-Үдын ...отив-вагон заһабарилгын ...ю шэнэлэгдэһэн элэ ваго- ... элдин үргэн оронойнгоо ...е хизаарай булад харгыда ...агдана.

...и гансахан вагон заһаба- ...а хэды олон хүнэй хүсэн ...ээгдэнэ гээшэб. Түмэр харгы- ... үни удаан түергэ- ...аһабари ехэтэй болоһон ва- ...ай бүхы юумэнүүд шэнэл- ...э, шэнхинээтэ харгыдаа ...дэ ородог. Иимэ ажал бү- ...тулада олон мэргэжэлтэд ...й, олон цехүүд соо ажа- ...бүтээгдэнэ. Тусхайлбал, ва- ...ай сонхын раманууд, хү- ...удаг, амардаг табсангуу- ...өөрэ болон тормозой эблэр- ...эһэн бүхы детальнууд хуу ...шэнэлэгдэнэ. Энээндэ уран ...айтэй хурган хэрэгтэйл.

...анай хүдэлмэри захалба. ...абсаралгын цехэй участо- ... хэгдэжэл байдаг ажал ...урасхалда оробо хэбэр- ...алаа дүүргэжэ үрьдеэшэд ...даабари абана. Досоогоо ... хэрэгсэлнүүдтэй модон ... бариһан залуу хүбүүн ...й урда зогсожо:

—Николай Афанасьевич, даа- ...угыт,—гэбэ.

—Тэрээхэн гурбадахи вагон- ...ю. Мүнөөдэр бригадаараа ... хүдэлэгты,—гээд мастер ...а.

... үдэр бригадирайнгаа үгы ... дээрэһээ Валерий Мацков ...э дахуулан заагдаһан ва- ... яаралтайхан оробо.

—Валерий, шимнайл ажалаа ...э болоош даа. Нэгэ үдэ- ...е һаа бригадирай тушаал ...д туршахадашни яаха юм, ... нэгэ нүхэрынь зугаа гар-...

...ерий арсабагүй.

—Ши комсомол хүн гээшэш. ...бултадаа иимэ нэрэ хүндэ- ... Мүнөөдэр минии үгые ...ты. Магад үглөөдэр ша- ... бригадир болгохобди. Бул- ...най харюусалга адли,— ...тэрэ нүхэдэйнгөө урдаһаа ...саба.

—Энэмнай наадан! Бидэ мү- ... өөрынгөө бригадир Федя ...овой байгаа һаань, нигэжэ ...шахагүй һэмди...

...адын гэшүүн Виктор ...кий нигэжэ хэлээд, гар хю- ... абажа, бэлдэгдээд байһан ...ай хюрөөдэжэ захалба.

...эл нэгэ амитай, эбтэй бри- ... ажалые харахыемнай ...-эй заводской комитедэй ...арийн орлогшо Владимир ... маанадта дурадхаа һэн. ...оллективые комсомолой 50 ... ойн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, ...соогоо ажалаараа суурхаһан ... гээд Владимир магтаһан ...

...даа, энэ бригадые Федя ...в хүтэлдэг. Федя үглөөдэ- ...ажалдаа гараад, үдын зай- ...агада цехэй партбюрогой ...т соо нүхэдөө суглуулба. ...улань Валерий Мацковшье ...аһа.

—Валерий, цехэй комсомолой ...

—гээд бригадир Федя Кравцов цехэйнгээ комсомолой организациин бюрогой гэшүүн байһан хадаа хэлэбэ.

— Комсомолшуулднай олон даа. Зүжэг наада бэлдэжэ харуулха, концерт табижа шадаха залуушуул бидэндэ бии. Гансал эмхидхэхэ, оролдохо хэрэгтэй, бултанай эдэбхи хэрэгтэй,—гээд Валерий бэшэндээ ойлгуулна.

Зүгөөр энэ бригадын комсомолшууд ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, өөһэдөө эрдэм бэлигээ дээшэлүүлжэ, олон мэргэжэлтэй болохые хүсэдэг байна. Виктор Брянский Гусиноозерск хотодо ГПТУ дүүргээд, мүнөө технологическа институтда оронхой. Леонид Киселев, Валерий Мацков гэгшэд үдэшын һургуулида ябадаг. Федя Кравцов түмэр замай техникумэй дүрбэдэхи курсада һурана. Бригадын олонхи комсомолшууд гурбадахи разрядтай хүдэлжэ байнхай. Сүлөөтэй сагтаа спортоор һонирходог, баһал разрядтай болоһон хүбүүд бии.

Залуушуул «булта нэгэнэйнгээ, нэгэн бултанайнгаа түлөө» гэһэн гурим баримталаад, нэгэн һанаалтайгаар хүдэлжэ байхадаал хүсэтэй байдаг. Иимэ коллективэй ажал хэрэг урагшатай, бүтэсэтэйшье байдаг ха юм. «Һара бүридэ даабаряа 120—130 процент бэелүүлнэбди» гэжэ бригадын гэшүүд омогорхоно. Залуугай эршэ хүсэн ехэ, илангаяа комсомолшуудай эдэбхи үүсхэл барагдашагүй. Эбтэй һайн коллектив хаанашье, хэзээдэшье суутай, магтаалтай, зон нүхэдтөө хүндэтэй ябадаг.

«Эбтэй шаазгайнууд бүргэдые дарадаг» гэжэ арад зон дэмы хэлсээгүй ёһотой. Комсомолшуудай энэ бригадын ажалые хараад байхадаа эгээл тиигэжэ һанахаар даа. Теэд иимэ аха дүү ёһоной харилсаан, эбтэй эетэй байдал хаанаһаа эхитэйб? Бригадынь анхан эмхидхэгдэжэ байхада коллективтэнь комсомолдо ороогүй хүбүүд олон байһан юм. Сергей Кузнецов ГПТУ-дэ һуража байхадаа, эндэ практикаяа үнгэргөөд, һургуулиингаа һүүлдэ ажаллахаяа ерэһэн, эндэ комсомолдо абтаһан байна. Залуухан хүбүүн Виктор Трифоновэй ондоо участогта хүдэлжэ, уймар зан ааша гаргажа, ажалай журам эбдэгшэдэй тоодо ороод байхадань «Бидэнэр замыень оложо табихабди» гэлсээд, нүхэр Кравцовой бригадынхид өөһэдынгөө гэшүүн болгоһон. Һайн хүдэлмэришэн болоходонь комсомолдо оруулһан байна. Мүнөө эдэнэр хоёрдохи разрядтайнууд болонхой.

Комсомолшууд сог залитайгаар хүдэлнэ. Тэдэнэр хэжэ байһан ажалаа шанартайгаар бүтээхые оролдоно. Хэн нэгэнэй ажал дээрэ ядараа һаань, нүхэдынь арга бэшэ туһалдаг, мэдээ, шадаагүй юумыень заатагүй ойлгуулжа үгэдэг. Олоной хүсэлжэ байһан хэрэг оншотой, бүтээсэтэй. Тиимэ байнгүй яахаб!

— Харахада залуушье һаа, эдэнэр үнинэй мастернуудһаа дутуугүй ажаллажа байдаг. Манай цехтэ бүхы ажалшадаймнай гурбанайнь хоёр хуби залуушуул байна. Тэдэнэй хүсөөр бүтээгдэнэ,—гэжэ үнинэй коммунист, дархашуулай мастер Николай Афанасьевич Гилев магтан хөөрэжэ һэн.

Т. ГАРМАЕВ.

ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

(Н. БАЛДАНОГОЙ 2 боти зохёолнуудай суглуулбариин гараһантай дашарамдуулан)

Намжил Гармаевич Балдано—бэлигтэй драматург, артист, бэрхэ режиссер. Тэрэнэй ниитэ, улас түрын ажал ябуулга республикымнай олониитэдэ, гүрэн соомнайшье мэдээжэ гээшэ. Намжил Гармаевич олон жэлдэ Буряадай Уран зохёолшодой холбоое толгойлһон, буряад литературын гол шухала асуудалнуудаар элидхэлнүүдые суглаанууд дээрэ хэһэн ба буряад драматургиин хүгжэлтэдэ онсо үүргэтэй хүн юм. Гэхэтэй хамта, тэрэнэй «Хуса үбгэн» гэжэ рассказ уран һайханайнгаа, бэелүүлгынгээ талаар буряад прозын эрхим бүтээлнүүдэй нэгэн гэжэ Москвада болоһон Буряадай литература, искусствын хоёрдохи декадын үедэ сэгнэгдээ һэн.

Нигэжэ хэлээд байхадаа, мүнөө Буряадай номой хэблэл Намжил Балданогой гансахан драматическа зохёолнуудыень 2 боти болгон согсолжо гаргаһаниинь зүб, тусхай удхатай хэрэг гээшэ гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. Энэ хүмнай дүшөөд жэлэй туршада зүжэгүүдые бэшэжэ, Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай репертуарые жэлһээ жэлдэ нэмээлсэжэ ябаһан, хүдөөгэй уран һайханайхидай эгээл дуратай зүжэгшэнь болоһон, творчествонь һургуулинуудта шудалагдадаг.

Элитэ драматургын геройнуудтай олон тоото уншагшад дахин уулзахадаа, урдынгаа танилнуудые оложо, үнгэрһэн, мүнөө сагаа ухаандаа оруулна. Сугтаа граждан дайнай гал дүлэн соогуур, коллективизациин үедэ ангиин тэмсэлдэ хабаадаһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ суг тэмсэһэн, мүнөө үеынгөө хүнүүдтэй, сэхыень хэлэхэдэ, Совет засагай 50 жэлэй турша соо суг ажаллаһан, тэмсэһэн нүхэдтэеэ уулзанабди. Эрхэ сүлөөгөө олоһон буряад арадай ерээдүй һайн һайхан тээшэ хэһэн асари ехэ алхамуудые, эрхим түрүү, булад зориго хүбүүд, басагадайнь баатаршалгануудые уншажа баярланабди. Тиигэжэ байхадаа наһатайшуул «Олоной нэгэн» гэжэ пьесын гол герой Дугарцырен Бимбаевай мүхэшэгүй зоригоор омогорхоһоноо, «Хоёр ханинар» гэжэ зүжэгэй гол герой Бэлигтын ангиин дайсадта хардуулһые хараад хороо бусалһанаа, алдарта Бабжа-Баатарай тэмсэл дахаһанаа һанана ёһотой. Харин залуушуул Намжил Балданогой пьесэнүүд дотор эсэгэнэр, аханарайнгаа хэһэн тэмсэлые, дабажа гараһан замые һонирхонгүй, тэрээгээрнь омогорхонгүй яахаб! Юундэб гэхэдэ, драматург социализм байгуулагшадай—«буладай яажа хатуужаһан» тухай бэшэһэн байна ха юм. Тиимэһээ уран зохёолшо, коммунист Намжил Гармаевич Балдано парти арад хоёройнгоо тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябаһан, эрмэлзэлэйнь эгээл һайн һайхан ябуулгануудые зураглан харуулһан байна бшуу. Зарим уншагшадта ахамад драматургымнай пьесэнүүд ямар нэгэн түүхын баримта мэтээр үзэгдэжэ болохо юм аабза, тиибэ яабашье тэрэнэй зохёолнуудай удха, геройнуудайнь тэмсэлэй эрмэлзэл, хэрэг үйлэнь мүнөөшье хүн зоной сэдьхэл татаһан зандаал байна.

Ушар юуб гэхэдэ, Намжил Балданогой драматургиин гол шэнжэ хадаа ажабайдалай эгээл орёо хурса үе сагуудые харуулһан тула, түүхын эгээл дошхон зүрилдөөтэ үенүүдтэ зорюулагдаһан байна бшуу. Тэрэнэй «Нюдарган» гэжэ түрүүшын богонихон зүжэг колхоз байгуулха үеын байдал харуулһан бэлэй. Энэл тэдэ бэшэгдэһэн «Прорыв» Буряадай искусствын үмэнэ тусхай түрүү дүүргэһэн юм. Тэрэ сагай орёо хурса зүрилдөөтэ үе тухай бэшэхэдээ үнэн болоһон ушарта үндэһэлөө һэн. Теэд тиимэ ушарнууд гушаад онуудта нютаг бүхэндэ бии байгаа. Тэрэ сагай эгээл типическэ зүрилдөөн һэн. Драматург энэ зүжэгые суглуулагдамал зохёолнуудтаа оруулхадаа шэнэлэн заһабарилжа, удхынь талаар мүнөө сагай эрилтэдэ хүргэһэн байна. Илангаяа геройнуудайнь сэдьхэл бодолой хүдэлсэ, эрмэлзэлынь гүнзэгы болоо. Жэшээнь, пьесын гол герой Цанха (мүнөө Занха) түрүүн эгээл муухай ангиин дайсан байһанаар харуулагдаһан аад, заһагдамал пьесэдэнь юрын лэ хүн, яһалал оролдосотой түрүүлэгшэ болгогдоһон байна. Теэд архида дуратай байһан тула кулатуудай, ламанарай гарта орожо, Совет засагай дайсан болон алдана. Зүгөөр эгээл хүшэр үедөө Доржо парторгдоо сэхээ хэлэхэдэнь, кулагууд ба ламанар мэдэгдэхэһээ айгаад, тэрэниие углуугай саанаһаа буудажа алаха юм. Мүн лэ иимэшүүгээр Найданай образ һэлгэлтэдэ ороо. Харин Гарма Санжиевай образ бүри һонин болоһон байна. Түрүүн энэ хүмнай колхоздо һая ороһон үгытэй хүн һэн. Теэд мүнөө уншахада, орёо бэрхэ ябадалтай, дунда шадалтай хүн болгогдоһон байна. Һүзэгтэй, үргэ аматай һамганайнгаа гарта орошоод аад, яахаш аргагүй кулагуудай ба ламанарай хэ гэһэн лэ юумэ бэелүүлхэ баатай болоно. Тиигэжэ тэрэ колхозһоо гарана, тэрээнэй жэшээгээр бусадшье дунда шадалтан колхозһоо гараха һанаатай ... коммунарнуудһаа шамлаа үһөөгөө абаханъ, сүлэлгэдэ ябуулхань гэжэ айлгаад, намарай таряа галдахыень тухирха юм. Энэ хорото ябуулгаяа бэелүүлжэрхёод Монгол орошохо гэһэн аад, тариянда гал аһаагаад байтараа, ажалша хүн һэн тула бэеэ диилэжэ, энэ хэрэгээ зондо мэдүүлнэ.

Үни бэшэгдэһэн пьесэеэ драматургын дахин толилхынгоо урда иигэжэ заһабарилһанайнь ашаар тэрэнь ехэ һайн, гүнзэгы удхатай боложо шадаһан байна. Эндэ бидэ Намжил Балданое тэрэ холын үнгэрһэн сагые мүнөөнэйхидэ тааруулха гээ гэнэгүйбди. Хэнэйшье мэдэһээр, түүхын баримтые заһабарилжа болодоггүй ха юм даа. Энээн тухай Карл Маркс эстетикын асуудалаар бэшэһэн зохёолнууд соогоо («Политическэ экономикые шүүмжэлэлгэдэ оролто») хэлэһэн байдаг. «Искусствын зохёолнууд, мүн иимэшүү бусадшье бүтээлнүүд искусствые ойлгохо, гуа һайханиие сэгнэхэ хүнүүдые хүмүүмүүлхэ зэргэтэй», —гэжэ бэшэһыень һаная. Тиимэһээ «Прорыв» гушаад оной хүн зоной үмэнэ өөрынгөө үүргэ дүүргэһэн гээшэ. Теэд мүнөөнэймнай хүн зоной эрилтэ нилээд ондоо болоо ха юм даа. Энэ хүгжэлтэ хараада абтангүй, тус зүжэг тэрэ хуушанайхи зандаа мүнөө толилогдоо һаа, һанаһандамнай хүрэхэгүй байгаа. Драматург Карл Марксын хэлэһэнэй ёһоор, мүнөөнэй совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ашатай туһатай байхаар зохёолоо шэнэлһэниинь ехэ удхатай болоно.

Энэ хоёр боти ном дотор 30 гаран зохёол оруулагдаа. Тэдэнэй олонхинь ород, буряад хэлэн дээрэ тусгаар толилогдоһон, театрнуудта табигдаһан байна. Эдэнь урданай танил болоһон байбашье, бултадаа нэгэ ном дотор согсологдоод байхадаа нилээд ехэ мэдэрэл түрүүлнэ. Нээрээшье һанаад үзэе. Намжил Балданогой «Прорыв» гэжэ пьесээр Буряадай түрүүшын театр хүшэгэеэ нээжэ эхилээ һэмнай. 1937 ондо «Олоной нэгэн» гэжэ пьесынь табигдахада, Совет засагай түлөө тэмсэһэн түрүү совет хүнэй образ түрүүшынхеэ буряадуудын харааһан. 1939 ондо «Энхэ Булад Баатар» гэжэ драматическа поэмэ бэшэһэн, тэрэнь оперо болгогдожо табигдаа һэн, 1940 ондо Москвада болоһон Буряадай литература ба искусствын нэгэдэхи декадын үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө бэлэй. Гадна «Агуу гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ буряад баледэй, «Анда нүхэд» гэжэ оперын либреттэнүүдые бэшээ. Энэ балет оперо хоёр хоёрдохи декадын үедэ суурхажа эхилээд, мүнөө хүрэтэр һайхашаагдаһан зандаа. Тиихэдэ Жигжид Батуевай «Гэсэр» гэжэ баледэй либреттые Н. Балдано бэшэһэн шуу.

Гэхэтэй хамта искусствада түрүүшын алхам хэхэ гээшэ хүндэ, харюусалгатайшье хэрэг ааб даа. Теэд Намжил Гармаевич энэ хүшэр дабаае уран бэлигээрээ, арадтаа туһатай юумэ хэхэ гэһэн гүн эрмэлзэлээрээ дабажа шадаһан байна гээшэ.

В. НАЙДАКОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Александр Васильевич Пашин солдадай алдарта дайшалхы ... абажа гараһан юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дай түрүүшын үдэрһөө эхилэн тэрэнэй түгэсэхэ хүрэтэр Совет Артиллеристэр алба хэхэдээ, фашис сэрэгүүдые хамна зада ... Москвагаа Берлин хүрэтэр зайһан замаар ябажа га... Курска шадар болон байлдаанда габьяа гаргаһанай түлөө ... III шатын түрүүшын ордоноор шагнагдаһан юм. Александр ... Днепрые гаталхада. Алдарай II шатын орден абаа. ... сээлэп абалгада эрэлхэг зориг гаргаһанайнгаа түлөө А... I шатын ордоноор шагнагдаһан. А. В. Пашин мүнөө УССР-эй ... фондын Ровенско уран һайханай мастерскойнхидай ... бухгалтерээр хүдэлнэ. Зураг дээрэ: сэрэгэй албанда та... ябажа байһан залуушуулда А. В. Пашин байлдаануудай тухай хөөрэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ЭРДЭМТЭДТЭ...

Ниитын наукануудай залуу эрдэмтэдэй дунда республикын харалга-конкурс үнгэргэхэ гэһэн тогтоол ВЛКСМ-эй Буряадай обком, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиум, ниитын эрдэмэй институт һаяхан баталан абаба.

«Ниитын эрдэм наука сиашадань хүгжөөхын, коммунис байгуулалтада тэрэнэй дүүргэдэг үүргэ дээшэлүүлхын тула бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай 1967 оной августын 14-дэ баталан абаһан тогтоолые бэелүүлэн, энэ конкурс-харалга соносхогдобо.

1968—1969 онуудай туршада үнгэргэгдэхэ республикын конкурс харалга В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаха юм. Конкурсдо ниитын эрдэм наукануудай залуу эрдэмтэдэй хүдэлмэри үргэнөөр харуулагдаха юм.

Конкурс хоёр удаа—1969 оной июльдэ, хоёрдохинь 1970 оной январь һарада үнгэргэгдэхэ байна. Конкурсын нэгэдэхи дүн ВЛКСМ-эй обкомоор гаргагдаха. Обкомой эмхидхэлэй комитет 1969 оной июлиин 10 болотор конкурсдо ороһон бүхы хүдэлмэринүүдһээ эрхим һайн материалнуудыень шэлэжэ, бүхэсоюзна харалгада эльгээхэ болоно.

Һайн гэгдэһэн хүдэлмэринүүд республикын газетэ, журналда толилогдожо, олондо мэдээсэгдэжэ байха юм.

Конкурсдо эрхимлэһэн нүхэдтэ тусхай дипломууд барюулагдаха.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ"
БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

«МӨӨРӨӨШЭ НЮТАГАЙХИД ГОМДОЛТОЙ...»

Иимэ гаршагтай статья манай газетэдэ толилогдоһон юм. Статья соо Хяагтын аймагай «Заря» колхозой Мөөрөөшэ нютагта түбхинэһэн малшадай гомдол тухай хэлэгдэһэн байгаа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эрилтын һула байһанһаа боложо, соёлой хүдэлмэрилэгшэд уялгадаа хайша хэрэгээр хандана. Жэшээнь, отделениин киномеханик Д. Игумнов үдэр бүри архи уугаад, саг соонь киногоо харуулдагүй, хүнүүд удаан хүлеэнэ. Мөөрөөшэ нютагай ажалшад 1968 оной гараһааршье кино хараагүй юм гэжэ статья соо хэлэгдэһэн байгаа.

Энэ статья «Заря» колхозой партийна бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиин статья соо хэлэгдэһэн дутуу дунданууды зайсуулхын тула колхозой партийна бюро тусхай хэмжээ ябуулганууды хараалһан байна. Мөөрөөшэ нютагай ажалшадта арба—арбан хоногтоо нүүдэл библиотекэ ерэжэ, уншагшадай номуудые һэлгэжэ абадаг, долоон хоногто хоёр удаа кино харуулагдадаг болоо. Ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһан киномеханик Д. Игумновта һануулга хэгдэбэ. Энээнһээ гадна агитатор, политинформаторнууд болон «Знание» бүлгэмэй лекторнуудэй хаана ябажа, лекци, элидхэл хэжэ байха тусхай график табигдаа. Аймагай Культурын байшангай агитколлектив КПСС-эй райкомой даабаряар тус колхозой бүхы отделени, бригаданудаар ябажа, уран һайханай концерт харуулна гэжэ КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Раднаев манай газетэдэ мэдээсэбэ.

ЖАРА НАҺАНАЙ ЖАРГАЛ

Дүшөөд шахуу жэлдэ «Буряад үнэндэ» хүдэлһэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай хэсүү үедэ фронт дээрэ баатарлигаар тэмсэһэн үнинэй журналист Намдак Цыбенович Цыбеновэй 60 жэлэйнь ой уржадэр баяр баясхалангай оршон байдалда тэмдэглэгдэбэ.

«Үнэнэй» коллективэй хамтын суглаан дээрэ Н. Ц. Цыбеновтэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамота барюулагдаба. Жара наһанайнь ойе тэмдэглэн, СССР-эй Журналистнуудай союзай Буряадай отделениин правлени, «Буряад үнэн» газетын редакци хүндэтэ нүхэрөө мүн лэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна.

«Правда Бурятии» газетын редакци, республикын радио-дамжуулгын ба телевидениин комитет, «Байгал» журналай редакци, типографиин захиргаан амаршалгын адресуудые нүхэр Цыбеновтэ барюулба. 1941—1945 онуудай үедэ немец булимтарагшадтай хатуу шангаар, баатарлигаар дайлалдаһанайнь шэн габьяае тэмдэглэн, Буряадай облвоенкомадай түлөөлэгшэ нүхэр О. Б. Цыбиков «Совет Армиин 50 жэл» гэһэн медаль зүүлгэбэ.

Саашадаа энхэ элүүр, зол жаргалтай, үндэр наһа эдлэн ажаһуухыень хани нүхэдынь үнэн зүрхэнһөө юрөөбэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ФЕРМЕРНҮҮД ҮГЫРНЭ

Һая болотор лэ багаханууд «булын фермэнүүдһээ» бүридэдэг байһан Америкын Холбоото Штадуудай хүдөө ажахы горитойгоор хубилжа, промышленна томо корпорацинн тухэлтэй болоо.

Машината түхеэрэлгэ, автоматизаци, ашагта үтэгжүүлгэ ба гербицидүүдые үргэнөөр хэрэглэһэнэй үндэһөөр Америкын мүнөөнэй фермер 40 хүниие хангахаар продукци үйлэдбэрилэн гаргаха боломоор. Тиин гэһээ олонхи жэжэ фермернүүд оньһон техникээр элбэг ажахынуудай хайра гамгүй конкуренци тэсэнгүй, үгытэй ядуу байдалда ородог юм.

США-гай тарялангай министерствын мэдээнэй ёһоор, мүнөө Америкэдэ фермернүүдэй 3,3 миллион ажахы тоологдоно, тээд тэрэнэй 96 процентнь «булын фермэнүүд» болодог. Үлэгшэ 4 процентнь — хүлһэнэй хүдэлмэришэдэй хүсые хэрэглэдэг, оньһожоруулагдамал томо томо предприятинууд юм. Энэ багахан бүлэг эгээл ехэ олзо доход оруулдаг болонхой.

Жэлдээ 10 мянган долларой эрьесэтэй фермэнүүд продукцяар хангаха гол предприятинууд болоно гэжэ США-гай зарим экономистнууд тоолодог. Продукциин 85 процентые үйлэдбэрилдэг фермэнүүдэй ажахынуудай гурбанай нэгэ хубиһаа багань (нэгэ миллион шахуу) энэ бүлэгтэ ороно. Тиихэдэ 2 миллион үлүүтэйнь жэжэ фермэнүүд юм. Эдэнь машина техникээ шэнэдхэхэ, һайнаар ургадаг үрэһэ хүрэнгэ, һайн шанартай үтэгжүүлгэ худалдажа абаха зөөригүй байдаг. Тэдэнэр үйлэдбэриин түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ шадахагүй, мүн лэ худалдаха юумэньегүй байна. Эгээл энэ бүлэгэй фермернүүд һүүлэй үедэ дан түргөөр үгырнэ. Тиимэһээ таряашад хүүшанай байдал һуудалаа орхижо, хото ошохо баатай болоно.

1935 онһоо мүнөө болотор 3,8 миллион шахуу фермэ «үгы болоо», мүн 1980 ондо эдэнэй тоо үшөө нэг миллионоор хорохо гэжэ США-гай газар ажалай министерствын статистика тодорхойлно.

Туйлай түргөөр — жэлдээ дунда зэргээр зуун мянга хүрэтэр жэжэ фермэнүүд — үгырэн хооһорно. Тэдэнь хүсэ ехэтэй, томо конкурентнүүдэй булюу түрилтэдэ оожо хосорно.

США-гай правительство жэжэ ажахынуудта туһа хүргэһэн хэбэр үзүүлбэшье, тэдэнэй үгырэн хооһоролгые зогсоохо хабагүй байна.

Правительствын һомолдог мүнгэн (жэлдээ 3 миллиард хүрэтэр доллар) өхэнхидээ хүдөө ажахын шэнэ, томо предприятинуудые мүнгөөр хангалгада гаргашалагдадаг.

Тиин, жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэл 6 мянган томо фермэ 300 миллион үлүүтэй доллар мүнгэ гүрэнһөө абаһан байна. Америкын бүхы ажахынуудай 62 процентнь гүрэнэй туһаламжын 11 процентые үбэрилэдэг байна. Үлэһэн мүнгэнэй хахадынь ехэ мүнгэ зөөритэй промышленна томо корпорацинуудта орохоор хубаагдаа. «Чикаго трибюн» газетэ правительственна энэ туһаламжые шэнжэлхэдээ, һүүлшын зэлжээндэ туһаламжа абахаар гү, али оройдоошье абахаар бэшэ фермэнүүдтэ тэрэ мүнгэн үгтэдэг байна гэжэ бэшээ һэн.

Америкэ дотор дэлгэрэнги гуримые, урьһа зээли үгэдэг гуримые шадамараар хэрэглэдэг США-гай баян компанинууд жэжэ фермерэй бахалуураарнь бажуугаад байдаг жэшээтэй. Тэдэ фермэнүүд ажахыгаа үргэдхэхэ гү, али шэнэдхэхэ арга бэдэржэ, финансын ба страховой компанинуудта хандана. Ехэ процентнайгаар урьһалһан мүнгыень олонхи жэжэ фермернүүд саг дары түлэжэ шададаггүй юм. Процентнь нэмэжэ эхилдэг, тиигээд фермернүүд ходоо үри зээлидэ ороно.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэй жэшэбэл, правительственна хүдөө ажахын управленинууд, страховой ба финансын компанинуудта фермернүүдэй үгэхэ үри зээлинь зургаа дахин түргэнөөр нэмэнэ гэжэ «Джорнэл оф коммерс энд коммершл» гэдэг олондо мэдээжэ газетэ һаяхан бэшээ. 1968 ондо фермернүүдэй бүхы үри зээлинь урда тээнь хэзээншье үзэгдөөгүй ехэ — 50 миллиард долларто хүрэжэ болохо гээд газетэ тэмдэглэнэ. Иллинойс штатай мэдээжэ банкирнуудай нэгэн Линдли Финчын һанамжаар, жэжэ фермернүүдэй үгырэн хооһорхонь бүри түргэдэжэ, томо нэгэдэлнүүдэй баяжаха хэрэгтэ нүлөөлхэ гэжэ тухайлагдана.

Хүдөө ажахын продукци худалдаха газартань хүргэдэг хүнүүдтэ гаргаша хангаха ехэ мүнгэ зөөри жэжэ фермерэй хармаанһаа гараха ёһотой болоно. Энэ аппарадтань 10 [...] лиөн шахуу хүн тоологдоно, [...] олон зониие бариха, продукци [...] лэн амһарталха, задалха, [...] үйлэдбэрилһэн продукциин үнэ [...] гыень дээшэлүүлнэ. Гэхэтэй [...] продукци худалдаха сэнгэй ходо [...] хуу доошоо орожо байдаг [...] жэжэ фермер яахын аргагүй [...] байдалда дайрагдана.

Магазинуудтахи хүдөө ажахы[...] дукциин үнэ сэнгэй хүндэрхэ [...] дэ Америкын фермер ехээр [...] гутадаг юм. Үнһар юуб гэхэдэ, [...] дукци абаад, дахин худалда[...] нүүд үнэ сэнгыень нэмээжэ, ехэ [...] доход оруулдаг. Тиин һүүлэй [...] нүүдтэ магазинуудтахи проду[...] үнэ сэн дээшэлүүлһэнһээ улам[...] фермернүүдэй олохо доходой [...] эрид хорошоо.

Алба налогой ехэ болохотой [...] жэжэ фермерэй байдал улам [...] на. США-гай фермер угаа ехэ [...] налог түлэдэг. Ороной хүдөө аж[...] байдалые үнгэрэгшэ жэлэй зун[...] жэлжэ үзэһэн эдеэ хоолой тала[...] циональна комисси элдэб алба [...] болгон 4 миллиард доллар 196[...] жэжэ фермернүүд түлөө гэжэ то[...] лаа. Гансахан үнгэрөөшэ [...] зар хэрэглэһэнэй түлөө түлбэр[...] процент, бусад хүдэлхэгүй зөө[...] рэглэһэнэй — 8,1 процентээр [...]

Хатуу шанга конкуренциһээ [...] жалһан хүндэ эрхэ байдалда 20[...] лион үлүүтэй фермернүүд ажа[...]

А. ПОРОШИ[...]

(ТАСС-ай корр., Нью-Йорк)

ОРОДОЙ АДАГ НЮТАГТА

ХҮШӨӨ БОДХООГДОБО

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда Хэжэнгын Ородой адаг нютагһаа 38 хүбүүд хабаадалсажа, баатараар тэмсэн унаа бэлэй. Тэдэнэйнтээ дурасхаалые мүнхэлжэ, Ородой адаг нютагай ажалшад һаяхан хүшөө бодхообо.

Хүшөө бодхоолгодо зорюулһан митингые «Октябриин 50 жэлэй ойн» нэрэмжэтэ совхозой парткомой секретарь Т. Тугдумов нээбэ.

Эндэ совхозой директор Д. Д. Дугаров, дайнда унаһан сэрэгшын аха Р. Ц. Цымпилов, Хэжэнгын райвоенком Д. Д. Ринчиндоржиев гэгшэд үгэ хэлээ.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД

Совхозой түб Ородой адаг нютагта үнгэрһэн жэлэй турша соо нэгэ, хоёр, дүрбэн байратай хорёод шэнэ гэр баригдаа. Ууралаар дулаасуулагдадаг найман жэлэй һургуулиин байшан мүн лэ бодхогдоо.

Гадна эндэ һаяар автомашина, трактор заһаха мастерской баригдажа эхилээ.

СЭНХИР ЭКРАНУУД ЯЛАРНА

Дурсагдагша нютагай түрүү хонишод Цыден-Еши Ринчинов, Жимбэ Борохитов гэгшэд телевизорнүүдые эгээн түрүүн абажа, сэнхир экрануудые гэртээ яларуулбад. Ородой адагаархид Хориин Наран хадын оройдо бодхоогдоһон ретрансляторһаа дамжуулан сэнхир экрануудтаа һүүлшын һонинуудые хараха, дуулаха аргатай болоо юм.

Ж. БАДМАЕВ.

Хэжэнгын аймаг.

ХОККЕЙН НААДАН ЭХИЛБЭ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккейгээр үбэлэй спортивна сезон нээлгэдэ зорюулагдаһан мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ.

Эндэ нэн түрүүн түмэр замшадай «Локомотив», мяханай комбинадай «Пищевик» команданууд элүүр дээрэ гаража, «Локомотивай» хоккеистнүүд 11:0 тоотойгоор шүүбэ. Удаань «Забайкалец» гэжэ спортын клубайхид түмэр замай техникумэйхидтэй мүрысэхэдөө, авиаторнууд 2:0 тоотойгоор илажа шадаа.

Тэрэшэлэн түмэр замшадай «Локомотив» команда хоёрдохи уулзалгадаа ЛВРЗ-гэй «Локомотивтай» мүрысэхэдөө 5:3 тоотойгоор шүүгдэхэ баатай болоо.

Түгэсхэлэй мүрысөөндэ «Забайкалец» гэжэ спортивна клубайхид ЛВРЗ-гэй «Локомотивай» спортсменүүдтэй уулзахадаа, 3:0 тоотойгоор илалта туйлажа, үбэлэй спортивна сезон нээлгын кубогта хүртэбэ.

Баяр сайнашадай, конькигаар урилдагшадай мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Д. РАДНАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэр замшадай, ЛВРЗ-гэй «Локомотив» командануудай уулзалгын үе.

Л. АПРЕЛОВЭЙ фото.

Монгол нүхэдэй бэшэгүүдһээ

ХҮРШЭНЭРЭЙНГӨӨ ХЭВЛЭЛ УНШАНАВДИ

Монгол ороной ажалшад совет хэблэл захижа, ехэтэ һонирхон уншадаг гээшэ. Совет ороной арад зоной ажал хүдэлмэри, ажаһуудал, соёл гэгээрэл хадаа социализм байгуулжа байгаа монгол ажалшадта үлгэр жэшээ болоно. Тиимэһээ анда нүхэдэйнгөө ажалай баян туршалгые совет хэблэлээр дамжуулан шудалдаг, һонирходог байна бшуу.

«Би «Буряад үнэн» газетэ, «Байгал» журнал уншажа һонирходог хүм. Мүн Буряадай уран зохёолшод Хоца Намсараевай, Ж. Тумуновай, Батажабайн, Ц. Бадмаевай зохёолнуудые ехэтэ һонирхон уншаһан байнаб. «Буряад үнэн» газетын «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» гэжэ гаршагтай хуудаһан угаа һонин байдаг.

Намтай хамта Улаан-Баатарай түмэр замай деподо олон залуушуул хүдэлдэг юм. Тус депо социалис ажалай хүндэтэ нэрэдэ хүртэнхэй. Эндэхи залуушуулай бригада Монголой хубисхалта залуушуулай хэблэлэй нэрэмжэтэ юм. Манай залуушуул СССР-эй комсомолой 50 жэлэй ойн баярые ажалай амжалтаар угтан, абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ. Мүн Ленин багшын мүндэлһөөр 100 жэлэй ойе, Монголой арадай хубисхалай 50 жэлэй алдарта ойн баярые ажал хүдэлмэриин шэнэ илалтаар угтахын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллажа байна.

Б. ВААНЧИГ,
Улаан-Баатар станциин депогой хүдэлмэришэн.

ЗОРИГ БАДАРУУЛАГША ХҮСЭН

Монгол-совет хани барисаанай заншалта һара бүхы Монгол орон дотор үнгэргэгдэбэ. Энэ үедэ коммунизм байгуулжа байгаа Совет ороной агуухэ амжалтанууд тухай хөөрэлдөөнүүд лекци, фото-зурагуудай выставкэнүүд хаа хаанагүй эмхидхэгдээ. Совет аяншалагшадтай, мүн Монголдо ажаллажа байгаа совет мэргэжэлтэдтэй уулзалганууд болоһон байна.

Монголой арад түмэн өөрын гөө хамагай ойрын үнэн хани совет ажалшадай амжалтануудаар омогорхон баясана. Тэдэнэй коммунизм байгуулжа байгаа баатар жэшээ монгол ажалшадые социализмын шэнэ илалтада зоригжуулагша хүсэн мүн гэжэ тоолоно. Монголшууд совет нүхэдэй хани халуун туһаламжые хэзээ бүхэндэ абажа байдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ саһан ехээр унажа зуд тохёолдоходо, совет ханинар манай ажахыда малай олон тонно холимол тэжээл асаржа үгэһэн юм.

Ород хэлэндэ һураха кружок, совет хүнүүдэй ажалай туршалга, дүй дүршэлые шудалха хүдэлөөн Монгол орондо үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Амгалангиин ЦООЖ,
Үмэнэгобь аймагай «Социализмын зам» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ АЙЛШАН

Югославиин Скопль хотын оперо ба баледэй театрай артистка Милка Ефтимова һаяшаг Улаан-Үдэдэ айлшалан ерээд, Ленинэй ордено Буряадай оперо болон баледэй театр соо дуу дуулажа, хотынхидые ехэтэ һонирхуулба. Югославиин мэдээжэ дуушан композитор Бизегэй «Кармен» оперын Кармен эхэнэрэй, мүн Вердиин «Трубадур» оперын шухала геройнуудай партинуудые гүйсэдхэһэн байна.

Залуу дуушан Скоплиин хүгжэмэй һургуулида һуража байхадаа, Загреб хотодо болоошо залуу дуушадай конкурсдо хабаадажа, гурбадахи шанда хүртэһэн юм. Люблянай консерваторидо һураха үедөө Милка Ефтимова концертнүүдые үгэдэг байгаа.

Скоплиин театрай дуушан меццо-сопра[...] гэжэ гоё һайхан хоолойтой юм. 1963 о[...] Софи хотодо үнгэргэгдэһэн залуу дууша[...] конкурсдо хабаадалсажа, гурбадахи ша[...] хүртөө бэлэй. Мүн Страсбург, Бейрут хо[...] нуудтахи фестивальнуудта хабаадалс[...] байна. Итали, ФРГ болон Австряар аянш[...] жа, гастрольнуудые үгэһэн намтартай.

Милка Ефтимовагай аяншалга юу хару[...] наб гэхэдэ, манай оронуудай хоорондохи [...] боо барисаан улам бэхижэхэ байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Милка Ефтим[...] Бизегэй «Кармен» гэжэ оперын Карме[...] рольдо. 2. Югославиин дуушанда баглаа [...] сэг барюулжа байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН СААНАҺАА

НЭГЭДЭЛ БЭХИЖҮҮЛХЭ ШЭНЭ ЯБУУЛГА

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин заседани зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргээ гээд ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Золтан Комочин мэдүүлбэ. Бэлэдхэлэй комиссиин хүдэлмэриинь дүн тушаа пресс-конференци дээрэ тэрэ үгэ хэлэһэн байна.

Байгша оной февраль — март соо Будапештдэ зарлагдааша Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай консультативна уулзалгын һүүлээр коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ эрмэлзэлэй улам ехэ болоһон ушар онсо шэнжэнь болоно гэжэ З. Комочин тэмдэглээ. Арсалдаата асуудалнуудай бии байгааншье һаань, уласхоорондын коммунис хүдэлөөн улам нягтаран бэхижээ, нэгэдэхэ эрмэлзэлэ ойрын һараҥуудта улам үргэдхэхэ үндэһэ баримта манайда бии гэжэ хэлэхэ эрхэтэйбди гээд тэрэ нэмэлээ.

БЕРЛИН. (ТАСС). Хэдэ хэдэн асуудалнуудаар зарим тэды алгасаатай байбашье, аха дүү партинуудай хоорондохи хани барисаан ба талархалаа марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үндэһэ баримталан бэхижүүлхээр шиидэнхэй байһанаа Будапештдэхи бэлэдхэлэй комиссиин заседани гэршэлээ гэжэ Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин заседанида түлөөлэгдэһэн СЕПГ-гэй делегациин хүтэлбэрилэгшэ, СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Г. Матерн «Нойес Дойчланд» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ.

УЛААН-БААТАР, (ТАСС). Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөндэ бэлдэхэ комиссиин хүдэлмэриин амжалтатайгаар дүүрэһые Монголой олониигэ сэдьхэлээ ханангяар угтаа. Консультативна уулзалга дээрэ урид тодорхойлһон энэ хуралдаанай зүбшэхэ зүйлнүүд түрүү үзэл бодолто бүхы хүсэнүүдые империализмда эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлхэ ба нягтаруулха, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай бата нэгэдэлтэй ябуулга хэхэ аргатайгаа нэглүүлнэ гээд хэблэл ба радиогой тайлбаринууд соо заагдана.

ПАРИЖ. (ТАСС). Будапештдэ болоһон бэлэдхэлэй комиссиин заседанида хабаадагша бүхы түлөөлэгшэд империализмда, хархис хүсэнүүдтэ, дайнда эсэргүү бата нэгэдэлтэ ябуулгануудаа саашаданьхүгжөөхөөр шиидэнхэй байһанаа харуулаа гэжэ АФП-гэй корреспондентдэ интервью үгэхэдөө Франциин Коммунис партиин Политбюрогой гэшүүн Жорж Марше мэдүүлбэ.

ДЕМИЛИТАРИЗОВАННО ЗОНЫЕ БУУДАБА

ХАНОЙ. (ТАСС). Демилитаризованно зонын хойто хубиие ноябриин 16, 17, 20, 21-дэ Холбоото Штадуудай буудаһые ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ эрид шууд буруушааба. Вьетнамай Демократическа Республикын газар дээрэ байдаг демилитаризованно зонын хойто таладахи Виньшон, Винькуанг, Виньзианг гэжэ бүлгэмүүд американ сэрэгтэй хабаадалгатай артиллерийскэ буудалгада нэрбэгдээ гэжэ «Нян зан» газетэдэ толилогдоһон мэдүүлгэ соо заагдана.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгонһоо абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, демилитаризованно зонын хойто хубиие американ артиллери ноябриин 22-то дахин буудаа.

ПАТРИОДУУДАЙ ЗОРИГ ХУХАЛЖА ШАДАХАГҮЙ

ПАРИЖ. (ТАСС). Испан ажалшадай өөһэдынгөө профсоюзуудые — хүдэлмэришэдэй комиссинуудые эмхидхэхэ гэһэн зоригые хухалха һэдэлгэтэй франкис полици харагад ябуулгануудаа улам һүжэрөөгөө. Хүдэлмэришэдэй комиссинуудай 36 эдэбхитэйшүүл һаяын үдэрнүүдтэ Валенсидэ арестовалагдаа. Эдэниие коммунистнуудбди гэжэ мэдэрхыень баалажа, полициинхид али бүхы ааша гаргана. ЮФИ агентствын заһанай ёһоор, коммунис организаци бута сохигдоо, хүдэлмэришэдэй комиссинуудые Компартиин зэбсэг болоо гэхэ мэтээр һүүлдэнь соносхохо хүсэлэнтэй.

Хэрэгтэй баримтануудые олохын тула арестовалагдаһан хүнүүдые полици булай муухайгаар зобооно тулаана, тэрэ тоодо электрын ток хэрэглэнэ гэжэ агентство мэдээсэнэ.

Вьетнамда эсэргүү Америкын хорото аашануудые мүрдэхэ комиссиин коммюнике

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр ноябриин түрүүшын хахадай туршада Холбоото Штадуудай хэһэн сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые буруушааһан коммюнике американхидэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ комисси толилбо. Ноябриин эхинһээ тэн болотор американ самолёдууд ДРВ-гэй 23 хото ба провинци, Виньлинь район дээгүүр 140 дахин тагнуулай ниидэлгэнүүдые хээ гэжэ ВИА агентствын дамжуулһан коммюникэ соо хэлэгдэнэ. Имагтал ноябриин 12-ой үдэр тиимэ 19 ниидэлгэ хэгдээ. Америкын артиллери ноябриин 13-да Бьенхай мүрэнэй хойто эрьеые буудаа.

Тэрээнһээ гадна, американ сэрэгэй суднанууд тагнуул хэжэ, Тханьхоа хотоһоо эхилээд демилитаризованно зоно тээшэ ДРВ-гэй уһан соогуур тамаралгаяа үргэлжэлүүлһээр гээд коммюнике соо заагдана.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ[Э]

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Мо[...] ажахын шухала һалбари»[...] түрүү бэшэг. «Ажалай лен[...] вахтада» гэһэн гаршаг доро[...] форманинууд. ТАСС-ай мэду[...]

Хоёрдохи хуудаһанда: «[...] шаал зорихо зэргэтэйбди» [...] С. Грипевой статья. Турэл [...] доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «[...] элирхэйлнэ» гэһэн проф[...] А. Угрюмовай статьягай түгэс[...]

Дүрбэдэхи хуудаһанда: на[...] шэнжэлэл. Нютаг нютагай һо[...]

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Аист» гэһэн [...] бүүдтэ зорюулагдаһан теле[...] 18 час 15 минутаһаа «[...] рош-68» гэһэн хүгжэмтэ [...] 18 час 40 минутаһаа «Насле[...] коммунаров» гэһэн дамжуул[...] часһаа «Холо, ойрын һонин» [...] дамжуулга. 19 час 20 мину[...] «Подруги из Тольятти» гэһэ[...] нооочерк. 19 час 40 мину[...] «Хүдөөгэй галханууд» гэһэн [...] визионно журнал. 20 час 25 [...] таһаа «Здоровье» гэһэн кин[...] нал. 20 час 35 минутаһаа «[...] нинской строкой» гэһэн [...] жуулга. 21 час 20 мину[...] «Память о солдате» гэһэн [...] очерк. 21 час 30 минутаһаа Т[...] ай лентээр абтаһан мэдээса[...] час 35 минутаһаа «Улан-Уд[...] зыкальный» гэһэн дамжуул[...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[ЕВ]

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...], приёмная—54-93, зам. редактора—63-08, зам. редактора—[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[...], отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности [...] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ин[...]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-03816. Зак. № 1165.